

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO (AÑO) VIII
ŠTEV. (NUM.) 142
NOVEMBER (NOVIEMBRE) 1939

K PRVEMU SV. OBHAJILU V ROSARIJU SO ŠLI:

JOSKO ČUK, EDVIN PENKO, POLDEK
MISLEJ, ROSITA MIRC, ESTERCITA
MISLEJ, JOLANDA PENKO in
MARICA MAURIČ.

SVETO BIRMO V ROSARIJU SO PREJELI:

DOMINIK ZULJAN, ALFRED ZULJAN, FRIDERIK ZULJAN,
JOŽEF ČUK, ALEKSANDER KASTELIC, IVAN KASTELIC,
EDVARD TOPLIKAR, SANTIAGO KRALJ, VENCELAV R. KRALJ,
JANEZ VOLK, IVAN KOMPARE, VIRGILIO ORZETIČ, BERNAR-
DO FRANETIČ, ALBERTO D. MARTINELLI, JUAN C. BARBIERI,
SILVANO KLANJSČEK, JOŽEF KLANJSČEK, FRANC KASTELIC,
REMIGIJ KLANJSČEK, IVAN KLANJSČEK, ERNESTO FILEJ,
JERONIM FILIPOVIČ, FLORENTIN FILIPOVIČ, BLAŽ BURISIČ,
RENATO F. PAULETIČ, EMIL FRLETIČ, VLADIMIR FRLETIČ,
ALFRED SKUBIN, DANJEL SKUBIN, JOSIP MISLEJ, LEOPOLD
MISLEJ, NOKOLAJ JELIČIČ, JURIJ JELIČIČ, ALOJZ ZORMAN,
EDVIN PENKO, DARIO ERZETIČ, FERNANDO ANZELIN, FRANC
GERBEC, JOSE LUIS UŠAJ, ROSA MIRC, KATALINA J. JELIČIČ,
ANA SVETLIČIČ, STANISLAVA KASTELIČ, BERNARDA BIZJAK,
BERTA RUBESA, SONJA ANA SARJANOVIČ, JOLANDA PENKO,
PETRONA D. RUBČIČ, ESTER MISLEJ, DELIA PAULONI, LUCIA
F. MARTINELLI, LILIANA PAULETIČ, MARIJA FILEJ, KATA-
LINA KUKUSKA, VERONIKA KUKUSKA, CATALINA G.
KRALJ, IRMA M. NOVAK, IRENA NOVAK, MARIJA E. KURLE,
MARIJA MAURIČ, ANGELITA SAMSA, ELVIRA STANISLAVA
SAMSA, SLAVICA ORZETIČ, VLADIMIRA TOPLIKAR, ADELA
ČRMELJ, VICENTA ČRMELJ, ERMINDA KOMPARE, KAROLINA
ŠČUREK, VIDA ŠČUREK, LJUDMILA SABADIN, NADA MARIJA
SABADIN, ANTON C. DRAGIČEVIČ, JELKA FILIPOVIČ, IRMA
FILIPOVIČ, ROSITA BOSAZ.

SLIKA NA DESNI: Branka Rubeševa pozdravlja Msgn. Olaizola.
GORNJI SLIKI: Po sv. birmi pred cerkvice in prvoobhajanci.
SPODAJ: Pevski zbor med ostalo množico zbrano pred cerkviyo.

V LUJAN poromamo 19. novembra.

Ne boste kmalu imeli tako lepe prilike. Potovali bomo s svojim posebnim vlakom. Preskrbite si vozne listke pravočasno. Vlak odhaja iz Plaza Once ob 7.40 in se ustavi v Floresu in Liniersu. Kdo si ne želi na Sveto Goro! — Naj bo kakor naše svetogorsko romanje ta naša pot v Lujan, kamor bomo nesli podobo svetogorske Kraljice, da bo v naprej kralila tudi lujansko svetišče. Tamkaj boste spet slišali, kako bodo prav po naše zvonovi zapeli. Tudi v dvorani romarskega doma se bomo zbrali, in tudi tam preživeli vesel trenutek skupno. Kdor bi želel udeležiti se skupnega kosila v restavraciji Trieste, naj se javi. Cena \$ 1.30.

Vozne listke dobite:

NA AVELLANEDI pri Utroševih, Dean Funes 287. NA FLORIDI pri Hlasneku, Bdo. Irigoyen 860.
NA PATERNALU v šoli, Paz Soldan 4924. — Pri Cotičevih, Donato Alvarez 2262 — in pri Laknerju
V SAAVEDRI v trgovini Fratnik, Miller in Correa. V BANKAH: Holandés in Germánico.
V SAN MARTINU pri živcu, Roque Acardini 641, Villa Progreso.
V VILLA DEVOTO pri Madonovih, Marcos Sastre 5455.
CENA za otroke do 14 leta \$ 0.50, do 18 \$ 1.—, za odrasle \$ 2.—.

PRILIKO ZA SV. SPOVED boste imeli v soboto 18. novembra celo popoldne do 8 zvečer v cerkvi Sv. Jožefa v Floresu. Spovedovala bosta g. Kastelic (pri stranskih vratih na levi, g. Hladnik (na desni).

Na VSE SVETE — 1. nov. — bo sveta maša na Paternalu. — POPOLDNE bomo molili za naše rajne na Čakariti. Ob 4 uri se zberemo v grobnici Jugoslovanskega Podpornega društva.

DUHOVNO ŽIVLJENJE je mesečnik.

Uredništvo in uprava:

Pasaje Salala 60.

Urednik: Hladnik Janez.

Telefon 63 - 6832

Kličič od 11—13 ure in po 7 uri zvečer.

Ob sredah in petkih popoldne ni doma.

Letna naročnina za Argentino 2 \$.

CERKVENI VESTNIK

1. nov. Maša na Paternalu za Alojza Gulin.

Ob 16. uri molitve za rajne na Chacariti v Jugoslovanski grobnici. Pevci bodo zapeli žalne pesmi.

5. nov. Maša na Paternalu za Franca Pečenko. Molitve na Paternalu ob 16.30 uri.

12. nov. Maša na Avellanedi. Molitve na Paternalu ob 16.30 uri.

19. nov. Maša ob 10 uri v Lujanu. Molitve v Lujanu.

26. nov. Maša na Avellanedi. Molitve na Paternalu.

Od 1. nov. dalje se vrši popoldanska pobožnost ob 16.30 uri.

SPOMIN NAŠIH RAJNIH

Smrt... začetek božje pravice, ki je vsem enako neizprosna! Pravični se je ne boji. Celo s polnim upanjem aka nanjo, ker ve, da bo z njo konec preskušnje in konec trpljenja, konec želja in hrepenja. Duša bo pohitela k Bogu, kakor ujeta ptička iz ozke kletke... Saj smo na zemlji le popotniki proti večni domovini,

KRANJCI NA SV. GORI

Ob jubilejnim letu svetogorske božje poti smo poromali k Mariji na Sveto goro pri Gorici še s posebno pravico in veseljem, saj se je Marija prikazala pred štiri sto leti naši slovenski rojakinji Urški Ferligojki.

Odpeljala sta v soboto zjutraj dva dolga vlaka 1600 romarjev proti sončni Gorici. Ker smo bili blizu morja iz Trsta, smo zavili z majhnim ovinkom še tja dol. Z ladjo smo se prevozili od Miramara do konca Trsta, od koder smo imeli prelep razgled na morju in na mesto, ki je zraslo ob obali in po rebri.

Po poti smo obiskali v Redipulji čudovito lepo pokopališče, kjer v terasah za bronastimi ploščami z napisu počiva trideset tisoč junakov, ki so dali življenje za domovino. Na kolodvoru v Gorici so nas sprejeli naš nadpastir g. dr. Gregorij Rožman in tudi goriški nadškof Margotti, msgr. Velci, ki je bil zadnjič pri nas na kongresu Kristusa Kralja, prošt Pividor in predsednik katoliške akcije g. Artusi.

Del romarjev je odšel v Gorico, večji del pa so avtobusi odpeljali na sedlo za Sveti gori. Odtod se je razvila lurska procesija, ko je padla že trdna noč. Tisti, ki so ostali v Gorici, so gledali čudovito lep prizor, kako se je dolga svetla črta pomikala proti svetišču. Cerkev na gori se je polnila in napolnila do kraja, čeprav je zelo obsežna. Po litanijah in blagoslovu so ljudje prepevali Marijine pesmi še daleč tja čez polnoč, ob pol treh pa so spet začeli moliti in peti. Obhajilo so delili že od ene ponoči, ker so se tudi svete maše tedaj pričele. Nekako ob sedmih se je pripeljal prevzvišeni g. nadškof Margotti, stopil pred zbrano množico vernih Slovencev in jih nagovoril v lepi slovensčini.

Ob osmih je bila sveta maša s pridigo našega prevzvišenega škofa, ki je romanje tudi vodil. V preprostih, pa tako prepričevalnih besedah je naročal romarjem, naj molijo za dvojni mir — za časni, da

katero vratarica je — smrt. Tam zadaj čaka popolna sreča.

Posvetni in brezbožni se smrti boje — ker se bodo z njo končale vse omame s katerimi sami sebe slepe.... ker zadaj za njo zija brezdanji prepad. Nočejo se odreči tisti poti, ki vodi navzdol, zato sami sebi tajé neizprosna dejstva, ki jih prinese smrt. Toda neusmiljeno bo presekala nit življenja in tedaj bodo začutili vso neizprosno težo besede, ki jo je izkrekel Gospod Jezus sam, ki bo tedaj vsem sodnik: "Prišel bo Gospod ob dnevu, ko se ga ne nadja in ob uri za katero ne ve in mu bo dal delež s hinavei; tam bo jok in škripanje z zobmi".

Grobovi so nam nemi klicarji. Vsak dan se odpirajo novi in — zapirajo. Tja pojdi zemljan in tam premisli kaj je človek in kaj si tudi Ti!

ROMANJE V LUJAN.

Naj bo za vse Slovence to romanje dan lepega razvedrila in duhovnega veselja. Po naše nam bodo peli zvonovi, po naše bo donela pesem, še v dvorani se bomo zbrali, kjer bomo na prav posebni način obudili tudi svetogorske spomine.

Da bo pa sad tega romanja res čim večji, poskrbite tudi za to, da si ob tej priliki očistite svoje duše.

Ker bo v Lujanu prilika za spoved bolj malo, zato poskrbite že prej. V soboto celo popoldne in posebno zvečer do 8 ure bo prilika za spoved v Floresu, kjer bosta spovedovala g. Kastelic (pri stranskih vratih na levi strani) in g. Hladnik (pri vratih na desni). Torej pridite v soboto 18. nov. k spovedi. Tudi v nedeljo

KORISTNI NASLOVI

Poslanstvo kraljevine Jugoslavije za Argentino, Brasil, Uruguay in Paraguay: Charcas 1705, Bs. Aires, U. T. 44—6270.

Konzulat kraljevine Jugoslavije v Rosario: San Lorenzo 937, Rosario de Santa Fé. U. T. 22—012.

Izseljenski korespondent za Uruguay: Ituzaingó 1322, Montevideo, Uruguay.

Provincialat Slovenskih žolskih sester Rosario de Sta. Fé, calle Córdoba 1646, Telefon: 28—083.

Izseljenski duhovnik Kastelic Jože: Condarc 545. Telef. 63—2435.

Slovenska žola na Paternalu: Paz Soldan 4924, Buenos Aires.

do 7 ure bo prilika za spoved.

PRVO SVETO OBHAJILO

Ne pozabite prijaviti otroke. Ta lepa slovesnost bo v nedeljo 17. decembra na Paternalu.

Krščeni so bili: v Rosariju Friderik Hektor Premrl. — V Lurdu: Ada Frančiška Čučič.

IZ UPRAVE

Nekateri so še vedno na dolgu naročnino. Z današnjo številko pošiljamo opozorila, da naj bi naročnino poravnali. Mogoče seje urinila tudi kaka napaka. Če koga po krivici tirjamo, naj se nikaner vznemiri, temveč naj sporoči, kdaj je poravnal. Če pa smo kakega dolžnika prezrli, pa prosim, naj sam pokaže svojo dobro voljo in poravnava naročnino čim prej. Naročnino lahko poravnate tudi z znamkami tisti kateri bi poslali v pismu. Letna naročnina je 2 pesa. Janez Hladnik.

BLIŽAJO SE VELIKI PRAZNIKI:

Božič - Novo leto Sv. Trije Kralji

V vašem starem kraju se bodo zbrali Vaši dragi. Spomnili se bodo na Vas. — Pa se tudi Vi spomnite nanje in jim pošljite svoj dar potom zavoda

BANCO GERMANICO

DE LA AMERICA DEL SUD

Avda. L. N. Alem 150

Buenos Aires

Slovenski Oddelek

NAKAZILA:

specijalni tečaji za

IZSELJENSKE DINARJE in
IZSELJENSKE LIRE.

HRANILNE VLOGE:

po tekoči obrestni meri.

izprosijo od Marije zdaj v tako nevarnih časih, da nam ohrani neprecenljivi mir, in naj prosijo še pred vsem za svoj večni mir onkraj groba.

Po sveti maši so se romarji začeli poslavljaliti od Marije in težko jim je bilo iti od nje. — S sedla gore so avtobusi odpeljali romarje v oGrice, kjer so se okrepčali, potem pa začeli odhajati na postajo.

Prelepo in ganljivo jebilo slovo na kolodvoru v Gorici pri obeh vlakih, zlasti pa pri zadnjem. Poslovili so se od nas vsi

omenjeni dostojanstveniki z nadškofom na čelu ter zaslužni msgr. Brumat in g. Toroš.

Z vso vdanostjo smo Mariji izkazali svojo ljubezen, potem pa v veseljem razpoloženju in prepevaajoč odbrzeli nazaj proti domu. Z nami se je vrnil tudi prevz. g. škof dr. Gregorij Rožman.

Vtisov, ki so šli tako globo do srea, ne bodo romarji kmalu pozabili, zlasti pa bodo ostali zvesti Mariji, svoji preljubljeni Materi.

TAM, ONSTRAN GROBA...

V vicah se očiščujejo duše tistih, ki niso zadostili za grehe v življenju, ali pa so umrli v malem grehu.

Da mora biti tak prehodni stan med življenjem in zveličanjem razvidimo:

Iz svetega pisma, ki hvali Juda Makabejca, ker je za padle bojevnike dal v Jeruzalemu opravljati daritve. "Sveta in dobra je misel moliti za mrtve, da bi bili grehov rešeni" (2 Mkb 12, 46).

Iz ustnega izročila. V vseh liturgijah zahodne in vzhodne Cerkve so namreč določene posebne molitve za rajne. Moliti pa ni treba za zveličane v nebesih, ne za pogubljene v peklju.

Iz sodbe našega razuma. Vsak človek v smrtnem trenutku ni tako svet, da bi prišel naravnost v nebesa, pa tudi ne tako hudoben, da bi zaslužil pogubljenje. Torej mora biti kraj, kjer se očiščujejo; kajti "nič omakeževanega ne pride v nebesa" (Raz 21, 27). To pa so vice.

Duše v vicah trpe neizrekljivo žalost, ker še ne morejo gledati Boga, ki ga nad vse ljubijo in ga tako silno žele gledati. Razen tega ji mje božja pravičnost prisodila še druge muke.

Vendar pa duše niso brez vse tolažbe. Tolaži jih zavest, da bodo kdaj gotovo zveličane, in upanje na pomoč zmagovalne in vojskujoče se Cerkve.

Preko sodnega dne ne bo nobena duša v vicah. Zakaj po vesoljni sodbi "pojdejo prekleti v večno trpljenje, pravični pa v večno življenje" (Mt 25, 46).

Nauk o vicah nas spodbuja:

da se varujemo tudi malih grehov;

da s spokornim prenašanjem nadlog in težav zadoščujemo že v življenju za grehe;

da si pridobivajmo odpustkov;

da pomagajmo dušam v vicah z molitvijo, zlasti pa z daritvijo svete maše.

NA VERNIH DUŠ DAN

so duše rajnih deležne mnogih dobrot.

Sveti oče Benedikt XV. je v svetovni vojni l. 1915. dovolil, da sme ta dan vsak mašnik darovati tri sv. maše: eno na svoj namen, drugo za verne duše, tretjo pa po namenu sv. očeta. Vse sv. maše se opravijo v črnih oblačilih.

eVrniki, ki vredno prejmejo sv. zakramente, dobe popolni odpustek za rajne, kolikorokrat obiščejo od opoldne 1. novembra do polnoči po drugem novembru cerkev in tam molijo po namenu sv. očeta vsaj šestkrat očenaš, zdravamarijo in častbodi. Sv. spoved je treba v ta namen opraviti v osmih dneh pred 2. novembrom, sv. obhajilo pa prejeti 1. ali 2. novembra.

Tudi ves mesec november nas Cerkev vabi, naj molimo za rajne. Velika ljubezen do duš je znamenje žive vere in poroštvo zveličanja.

Lepa je navada, da verniki okrase grobove z vencji, cvetjem in zelenjem in razsvetle z lučmi. Cvetje izraža upanje na vstajenje, kjer bo večna pomlad, luči pa našo molitev: "Večna luč naj jim sveti!" Ko krasimo grobove in polagamo vence, ne pozabimo najlepšega venca, sv. rožnega venca, ki ga opravimo za rajne ta dan zvečer, ko v ta namen zvonijo. Samo okrasje grobov rajnim nič ne pomaga, pomagajo jim le dobra dela, molitev, miloščina, prejem zakramentov in zlasti sv. daritev.

Vernih duš dan zjutraj molijo duhovniki jutranjice za rajne, potem se opravi slovesna črna maša.

Mašne molitve nas tolažijo z upanjem, da bomo vsi

vstali od mrtvih. To nam oznanja v listu apostol Pavel, v evangeliju pa Gospod sam. Pri maši je tudi sekvencija "Strašen dan", pretresljiv spev o poslednji sodbi, v katerem prosimo božjega usmiljenja za pokojne in zase.

PREFACIJA SV. MAŠE ZA RAJNKE.

U v o d.

Na kratko podaja verski nauk molitev prefacije, ki moli takole:

"Zares, prav in dostojno je, primerno in koristno, da se ti vedno in povsod zahvaljujemo, sveti Gospod, vsemogočni Oče, večni Bog, po Kristusu, Gospodu našem. V njem nam je zasijalo upanje blaženega vstajenja, in vse, ki jih žalosti gotova usoda smrti, tolaži obljuba prihodnje nesmrtnosti. Saj svojim vernim, Gospod, življenja ne vzameš, ampak le spremeniš; in ko razdeneš dom tega bivanja na zemlji (to je telo), pripraviš večno bivališče v nebesih."

V tej prefaciji se Cerkev Bogu zahvaljuje za jasnost, ki nam jo je razodel glede posmrtnega življenja: da žalostni radi izgube svojih dragih **prejmejo tolažbo**, in brezbrizni glede svojega posmrtnega življenja **postanejo brižni**, in zlasti še s tem namenom, da mi vsi z gorečo molitvijo in dobrimi deli **pomagamo tistim dušam**, ki morda čakajo prav naše pomoči, in jim **pripomoremo** do skorajšnje blaženosti v Bogu.

Prvi del prefacije.

Smrt je neizogibna.

Da, smrt ni nekaj slučajnega, ni nekaj čisto naravnega, smrt je nekaj, kar je od Boga določeno; zato je tudi **neizogibna, nespremenljiva**. Bog sam je namreč izrekel nad vsem človeškim rodом smrtno obsodbo radi greha naših prvih staršev. Že Adamu in njegovi ženi in s tem vsem njegovim potomcem je Bog govoril usodne besede: "Prah si in v prah se boš povrnil." In od takrat dalje je ta sodni sklep neovrgljiv in neizogiben. Celotisti, ki se je ponudil kot Odrešenik človeškega rodu, je moral prestati smrtni boj in okusiti grenkobo smrti.

Da, smrtna obsodba nad človeštvom je neovrgljiva! Vse drugo, pravi sv. Avguštin, dobro ali zlo nam je negotovo, edino smrt jegotova. Negotovo je, ali bo otrok, ki se rodi, reven ali bogat, ali bo trdnega ali slabega zdravja, ali bo umrl mlad ali star: vse je negotovo, gotovo je le to, da bo moral umreti. Smrt se ne ozira ne na visoki stan, ne na otroka, ne na premoženje, ne na mladost, ampak kakor pravi pregovor: Smrt ne izbira, ampak podira, stare pokosi, mlade pa poseka. Vsak umetnik, vsak vladar, vsak berač bo moral umreti.

Smrt je grozovita.

Da, smrt je neizogibna, in prav zato je pa smrt, kot pravi mašna prefacija, **nekaj trpkega, strašnega**, ki nas napolnjuje z otožnostjo, z žalostjo, s strahom. Saj morda ni naš najhujši sovražnik, morda celo nikak sovražnik ni, vendar pa se smrti izmed vsega najbolj bojimo, ker je najskrivnostnejša. Četudi vemo o smrti le malo, nemoremo si je predstavljati drugače kot strašno omamljenje, ki iztrga junaku njegovo junaštvo, obrazu njegov smehljaj, pogledu njegov izraz. Ne moremo si je misliti drugače kot globoko otopelost, ki uničuje človeške oblike, jih razdira in jim jemlje lepoto.

Drugi del prefacije.

Pa glej, v to bridkost nam sije **veselo upanje**. "Vse", tako namreč pravi prefacija, "ki jih žalosti gotova usoda smrti, **tolaži obljuba prihodnje nesmrtnosti**", prihodnjega vstajenja.

Vesel bo ta dan za male, ki bodo tedaj prvič pristopili k angeljski mizi.
Vesel bo zanje, ki bodo tedaj prvič prejeli Jezusa, ki je sreča izvoljenih,
ker bodo sklenili zvezo z Njim, kateri daje svojim zvestim poroštvo večne sreče.

Vesel pa naj bo tudi za vse druge, katerim naj v srcu obudi hrepenenje
po kruhu božjem, ki daje večno življenje; po tistem kruhu, ki naj bi bil nekoč
naša popotnica v srečno večnost.

Prijavite svoje otroke! Tudi tiste, kateri bodo prejeli prvo sveto Obhajilo
v svoji župniji. Naj prihite ta dan in naj se povesele tudi z našimi in jim
pri božji mizi napravijo družbo s tem, da bodo prejeli z njimi sveto Obhajilo.

Pričujoča slika nam kaže srečno prvoobhajanko iz domovine **MARIJO KRAŠNA**, hčerko
Krašnovin iz Budanje 139, ki je stopila prvič k božji mizi 2. julija.

Vstajenje mrtvih je skrivnost.

Vstajenje mrtvih je v tesni zvezi z našim odrešenjem.

Vstajenje od mrtvih spada med one skrivnosti naše
sv. vere, ki človeku, ki je povsem usmerjen na ta svet,
ne more iti v glavo. Božji zveličar sam je že imel oprav-
ka s takimi ljudmi, ko je govoril: Gospod "ni Bog
mrtvih, ampak živih" (Mr 12, 27). In ko je sv. apostol
Pavel v Atenah govoril Grkom o vstajenju mrtvih, so
se začeli nekateri smejati in ga zasmehovati. In prav
isto se mu je zgodilo pred oblastnikom Feliksom v Ce-
zareji. Oblastnik ga je nekaj časa poslušal, potem pa,
ko mu je sv. Pavel govoril o pravičnosti in zdržnosti
in prihodnji sodbi, je Feliks dejal: "Za zdaj pojdi, ka-
dar bom imel čas, te bom poklical."

Nauk o vstajenju mrtvih nam postane jasen zlasti
še, če ga vstavimo v celotni nauk o našem odrešenju.
Delo odrešenja je namreč zmaga nad smrtjo. "Kot zad-
nji sovražnik, pa bo končana smrt", pravi sv. Pavel
(1 Kor 15, 26). Sele tedaj, "ko si bo to minljivo (telo)
nadelo neminljivost in to umrljivo nadelo neumrljivost,
takrat se bo spolnila beseda, ki je pisana: "Použita je
smrt v zmago" Kristusovo (1 Kor 15, 24).

Vstajenje mrtvih nam zagotavlja Jezus Kristus.

Vstajenje je v zvezi z zakramentom sv. Rešnjega Telesa.

Kljub temu pa je beseda sv. pisma popolnoma jas-
na. Jezus je nekoč rekel: "Resnično, resnično, povem
vam: Pride ura, v kateri bodo vsi, ki so v grobeh, zasli-
šali glas Sina božjega: in kateri so delali dobro, bodo
vstali k življenju, kateri pa so delali hudo, bodo vstali
k obsodbi" (Jan 5, 28). Milijoni in milijoni ljudi, od
prvega do zadnjega človeka, ki bo umrl šele tedaj, ko
bodo zvezde padale izpod neba, vsi, ki so pokopani v
vseh delih sveta, v puščavah in v morju, bodo vstali.
Zakaj božji Zveličar je slovesno izjavil: Resnično, res-
nično, povem vam... Po besedi Očetovi je nastal ves
svet, po glasu Sina božjega pa bodo mrtvi poklicani na-
zaj v življenje. Isti glas Sina božjega, ki je zaklical mr-
tvemu mladeniču v Najmu: "Mladenič, rečem ti: Vsta-
ni", isti glas, ki je govoril Jairovi hčerki: "Deklica,
vstani", isti glas, ki je klical ob grobu Lazarjevem v
Betaniji: "Lazar, pridi ven", bo tudi ob koncu sveta
zaklical preko grobov: "Jaz vam rečem: Vstanite, pri-
dite iz svojih grobov."

Da, vstali bomo, saj je božji Zveličar skrivnost vsta-
jenja združil z drugo največjo skrivnostjo svete vere,
to je s skrivnostjo sv. Rešnjega Telesa. "Kdor je moje
meso in pije moje kri, ima večno življenje in jaz ga bom
obudil poslednji dan" (Jan 6, 54). Odtod pride, da se
imenuje sv. Rešnje Telo zastava in poroštvo častitljive-
ga vstajenja. Kako so v naši sv. veri največje skrivnosti
v tesni zvezi med seboj! Vera v Boga terja vero v božjo
vsemogočnost, božja vsemogočnost potrjuje božanstvo
Kristusovo, božanstvo Kristusovo podpira vero v nje-
govo navzočnost v presvetem Rešnjem Telesu. Vera v
navzočnost Kristovo v presv. Rešnjem Telesu pa nam
krepi vero v vstajenje mrtvih.

Vstajenje mrtvih je naša tolažba.

Sveti apostol Pavel je dobro vedel, kako težko je
bilo poganom verovati resnico o vstajenju mrtvih. Piše
namreč: "Ako se pa o Kristusa oznanja, da je vstal od
mrtvih, kako govore nekateri med vami, da ni vstaje-
nja mrtvih? Če ni vstajenja mrtvih, tudi Kristus ni
vstal. Če pa Kristus ni vstal, potem je prazno naše
oznanjevanje, prazna tudi vaša vera. **Toda Kristus je
vstal od mrtvih**, prvina njih, ki so zaspali, ker je nam-
reč po človeku smrt in po človeku vstajenje mrtvih.
Kakor namreč v Adamu vsi umirajo, tako bodo tudi v
Kristusu vsi oživel (1 Kor 15, 12 - 22).

In prav v veri o vstajenju mrtvih moremo črpati
veselo upanje in tolažbo, kot pravi prefacija. **V Kristusu
nam je zasijalo upanje blaženega vstajenja.** Še točimo
solze ob grobu svojih dragih, še vlačimo za seboj vezi
umrljivega telesa, še tavamo v temi, še čutimo želo
smrti, še jokamo pod pezo skrbi in telesnih bolečin; to-
da dvignite glave, vi žalostni in obupani, pride dan, ko
bo Gospod "obrisal vse solze z njih oči in smrti ne bo
več; tudi ne bo več ne žalovanja ne vpitja ne bolečine,
zakaj, kar je bilo prej, je minilo" (Raz 21, 4). In potem
ne bomo vlačili za seboj nobenih umrljivih vezi, ne bo-
mo tavali v temi, spoznali bomo, da je bilo tudi trplje-
nje le dar božje dobrote in da tudi smrt ni bila dru-
gega kot prehod v novo, lepše življenje.

Tretji del prefacije

Smrt je le prehod v novo, lepše življenje, tako nam
pove dalje prefacija črnih sv. maš. Saj se glasi tretji del

te molitve: "Vita mutatur, non tollitur. Svojim vernim, Gospod, življenja ne vzameš, ampak le spremeniš." Ta trditve velja najprej za ono življenje, ki ga duša umrlih živi od dneva ločitve od telesa do vesoljnega vstajenja mrtvih; velja pa tudi za ono življenje, ko bo duša ob vesoljnem vstajenju zopet združena s svojim telesom.

Zares, s smrtjo ni konec vsega življenja. Smrt ni padec v nič, v nirvano; s smrtjo se prav za prav prične pravo življenje. Kaj pa je smrt? Smrt je razkroj, razpad, trohnoba, vse to pa jemogóče pri snovi, pri materiji, duša pa je duh — torej se ne more razkrojiti, duša nemore razpasti, strohneti. Kako naj tedaj premine? Edino tako bi bilo mogoče, da jo uniči On, ki jo je ustvaril, to je Bog. Ali pa bo Bog uničil človeško dušo? Trditi, misliti kaj takega, bi se reklo kleti Boga, sramotiti njegovo pravičnost in dobroto.

Neumrjročnost duše oznanja božje razodetje.

Ne, duša ne umrje. Tako nam pravi naš razum, naše sree, pa nas zagotavlja tudi naš božji Zveličar. Kako lepo pravi v pridigi na gori: Žalostni bodo potolaženi, čiste duše bodo Boga gledale, preganjani bodo posedli božje kraljestvo. V prilikah je govoril o kraljevi svatbi, in zatrdil je, da ne bo nikogar pahnil od sebe, ki bo prišel k njemu v svatovskem oblačilu. Ko se je poslavljajal od apostolov, jegovoril, da je v hiši njegovega očeta mnogo bivališč, da gre pred njimi, da jim pripravi prostor. In njegov apostol sv. Pavel razvija to misel dalje, ko pravi: "Vemo namreč, da če razpade naša šotorna hiša na zemlji (telo), imamo božjo zgradbo, hišo, ki ni narejena z rokami (poveljano telo), in je večna, v nebesih" (2 Kor 5, 1).

Duša, ločena od telesa, živi Bogu.

Da, duša živi po smrti. Prav zato molimo v omenjeni prefaciji: **Življenja ne vzameš, ampak le spremeniš.** Pa kakšno je to življenje duše po smrti? Dokler je duša v telesu, je podobna ptički, zaprti v kletki. Sto in sto stvari je, ki ovirajo njen duhovni polet. Šele ločena od telesa živi v vsej svoji duhovnosti. Ločena od telesa ni vezana na noben prostor, v trenutku lahko preleti vsemirje od enega do drugega konca. Nič več je ne ovirajo betežnosti telesa, kot so lakota, utrujenost, spanje in bolezen. Druga lastnost tega zgolj duhovnega življenja je ta, da duša v tem stanju ne more nič več žaliti Boga. Na zemlji je duša vedno med strahom in upanjem, med nebom in peklom. Vedno se ji je bati, da se zapeljana po lastnem napačnem nagnjenju, po hudobnem svetu ali hudobnem duhu odvrne od Boga; po smrti pa ves ta strah odpade. Po smrti je duša zaverovana samo v Boga, ona ga razumeva in uživa in je vsa zamaknjena v njegovo pričujočnost. Umirjena je in vesela v njegovem naročju daleč proč od hrupa in od vseh nevarnosti tega sveta.

Tudi telo bo po smrti večno živelo.

Podobno življenje kot duša pa bo tudi živelo telo, seveda šele po sodnem dnevu. Saj smo slišali besedo Gospodovo: "Pride ura, v kateri bodo vsi, ki so v grobeh, zaslišali glas Sinu božjega: in kateri so delali dobro, bodo vstali k življenju, kateri pa so delali hudo, bodo vstali k obsodbi" (Jan 5, 29). In to bo tista ura, ko bo Gospod poveljčal telo pravičnih, umito s krstno vodo in obdano z milostmi, telo, ki je bilo tempelj Sv. Duha in tabernakelj Evharistije. Poveljčal bo človeško naravo, ki jo je božji Odrašenik nase vzeli; ude, ki so trpeli muke, ki so delali v svetnikih pokoro, bili čisti in lepi v devicah in vseh velikih kristjanih; obnovil bo jezik, ki je nekda oznanjal njegovo slavo in poveljeval njegovo ime. Spolnilo se bo namreč, kar piše sv. Pavel:

Pred cerkvijo po sv. birmi v Rosariju.

"Seje se v minljivosti, vstaja v neminljivosti. Seje se v večnosti, vstaja v časti. Seje se v slabosti, vstaja v moči. Seje se duševno (živalsko) telo, vstaja duhovno telo" (1 Kor 15, 42 - 44).

Vstajenje mrtvih je naša tolažba.

Kako tolažilna je torej resnica, ki jo izraža prefacija v črnih mašah: "Življenja ne vzameš, ampak le spremeniš." Angel vstajenja čuva nad posmrtnim zagrnjalom in ko bo prišel sodni, od Boga naznačeni dan, veliki dan Gospodov, takrat bodo vsi mrličii prišli iz svojih grobov, razpršene sestavine telesa se bodo zopet združile. To bo trenutek, ko bo mož, ki jemislil, da mora obupati na grobu svoje prerano umrle žene, zagledal njo zopet v vsej lepoti. To bo trenutek, ko bo žena, ki je gledala, kako je s prerano umrlim možem padla v grob za vedno njena življenjska opora, stopila znova z njim v skupnost, ki jo nobena sila ne bo mogla razdreti. To bo trenutek, ko bodo starši, ki so tako bridko občutili izgubo svojih otrok, svoje hčere, svojih sinov, v vstajenju mesa zopet našli svojo srečo. Ko bo duša poptopljena v božjo lepoto, tedaj bo tudi lepota in krasota teles, ki jih bodo prešinjale poveljčane duše, neizmerno velika. Zares, po vsej pravici pravi cerkvena prefacija: **Življenja ne vzameš, ampak le spremeniš.** Zato pa pristavlja ob koncu še enkrat: **In ko razdeneš dom tega bivanja na zemlji, jim pripraviš večno bivališče v nebesih.**

Četrty del prefacije.

Nebesa v Skrivnem razodetju svetega Janeza.

"In videl sem sveto mesto, novi Jeruzalem, pripravljeno kakor nevesta, ozaljšana za svojega ženina. In imelo je božjo veličastnost. Njegov sijaj je bil podoben najdražjemu kamnu, kakor kamnu jaspisu, ki se je svetil kot kristal" (Raz 21, 2. 11). Tako opisuje sv. Janez v Skrivnem razodetju večno prebivališče v nebesih kot nebeško mesto; in to mesto "je imelo veliko in visoko zidovje ter dvanajst vrat; in cesta po mestu je bila čisto zlato kakor prozorno steklo. Svetišča nisem videl v njem; zakaj njegovo svetišče je Gospod Bog Vsemogočni in Jagnje. In mesto ne potrebuje ne sonca ne meseca, da bi mu svetila; kajti božje veličastvo ga je razsvetlilo in njegov svetilnik je Jagnje" (Raz 21, 12. 21 - 23). In še nadaljuje sv. Janez: "Zatem sem videl veliko množico, ki je nihče ne more prešteti, iz vseh narodov in rodov in ljudstev in jezikov; stali so pred prestolom in pred Jagnjetom, oblečeni v bela oblačila in s palmami v rokah. In klicali so z močnim glasom: "Zveličanje našemu Bogu, ki sedi na prestolu, in Jagnjetu!" In vsi angeli so stali okrog prestola in starešin in četrtyh živih bitij, in so padli pred prestolom na svoje obličje ter Boga molili, govoreč: "Amen. Hvala in slava in modrost in zahvala, čast in oblast in moč

našemu Bogu na vekov veke" (Raz 7, 9 - 12).

Tako nam opisuje sv. Janez večno prebivališče, ki nas čaka v nebesih. Res je, da so vse to le primere, prispodobe, ker zemeljske besede ne morejo izraziti stvari iz drugega življenja. Vendar je Jezus izbral te in podobne podobe in preroki se jih niso nikoli branili rabiti kot najbolj pripravne, da nam razgrnejo vso srečo izvoljenih v nebesih in da potolažijo naša srea.

Blaženi bodo popolnoma srečni.

Srečni, nad vse srečni bodo božji izvoljenci, ker bodo gledali Boga iz obličja v obličje: "Zdaj namreč gledamo v zrcalu, nejasno, takrat pa iz obličja v obličje. Zdaj spoznavam deloma, takrat pa bom spoznal, kakor sem bil spoznan" (1 Kor 13, 12. 13). Srečni, nad vse srečni bodo božji izvoljenci v nebesih, ker bodo obvarovani vsakega zla. "In obrisal bo vse solze z njih oči in smrti ne bo več; tudi ne bo več ne žalovanja ne vpitja ne bolečine, zakaj, kar je bilo prej, je minilo" (Raz 21, 4). Srečni, nad vse srečni bodo božji izvoljenci, kež bodo imeli vse dobro za dušo in telo. "Okoli ni videlo, uho ni slišalo in v človekovo srce ni prišlo, kar je Bog pripravil njim, ki ga ljubijo" (1 Kor 2, 9).

"Veselite in radujte se, zakaj veliko je vaše plačilo v nebesih" (Mt 5, 12). Srečni, nad vse srečni bodo, ker bodo vse to uživali na veke. Verujem v večno življenje, zatrjujemo v apostolski veri. In sv. pismo nam v prekrasnih podobah riše neminljivost nebeškega veselja. Uči namreč, da je nebeško veselje zaklad, katerega tatovi ne izkopljejo in mol ne razjé, da je sprejem v večne šotore, da je nevenljiva krona časti, da je večno kraljestvo, večno življenje. — O, da bi se dvignil zastor in bi mogle naše oči gledati ona ljuba bivališča! Da bi bilo pač to upanje zvezda vodnica našega življenja, da bi zaspali nekoč mirno v božjem naročju in da bi se tako zbudili k pravemu življenju v deželi živih!

Vera, da moremo pomagati rajnikom, je sladka.

Žal, najbrž bomo morali prav vsi še poprej v čistilni ogenj. Pravičnost božja bo terjala tako in sami bomo videli, da je prav tako, ker nič nečistega ne pojde v nebeško kraljestvo. In koliko jih je ob tem času in ob tej uri, ki se čistijo v ognju vic! Zato, nam Cerkev tako

zelo priporoča, da pomagamo tem sicer srečnim, a vendar ubogim dušam, pomagamo zlasti na dan Vernih duš, ko nam posebej spomin nanje stopa živo pred oči. Kako sladka je misel, da umrlim dragim lahko še pomagamo in da smo še lahko z njimi v zvezi.

Pomagajmo dušam v vicah.

Pa saj nas tudi hvaležnost sili, da zadostimo tej dolžnosti, saj morebiti gre za dušo očeta, matere, sestre, soproge, ljubljene soproga, za katerim žalujemo v sreču. Prejeli smo od njih toliko dokazov ljubezni in toliko dobrot. Kako naj jih sedaj pozabimo! Oh, morebiti smo mi krivi, da njih duše še trpé v vicah, one so nas morda preveč ljubile, nam spregledale naše slabosti; da bi nam ugodile, so morda same grešile. O, da bi mogli z našo krvjo izbrisati spomin na to. Skušajmo vsaj povrniti dolg, ki nam je skupen, to bo edino pravično delo. Mi sami ne bomo ušli vicam. Z isto mero, ki smo se je posluževali za druge, bodo tudi drugi nam merili. Kakor smo sami molili za duše umrlih, tako bodo tudi drugi molili za naše. Zvesta srca se nas bodo spominjala na zemlji, duše z našo pomočjo osvobodjene nas ne bodo pozabile v nebesih in Bog sam se nas bo spomnil. "Blagor usmiljenim, zakaj ti bodo usmiljenje dosegli" (Mt 5, 7). Najizdatnejša pomoč dušam v vicah je daritev sv. maše. Daritev sama lahko reši dušo vic. Če moremo, dajmo za sv. maše, če ne moremo, pojdimo vsaj k sv. maši in ponudimo Bogu to dobro delo zanje. Pristopimo dalje radi k svetim zakramentom in darujmo jih za duše v vicah. Saj to bo tudi za našo lastno dušo najbolj koristno. Molimo za duše v vicah sv. rožni venec, spokorne psalme, litanije, druge molitve, pridobivajmo si sv. odpustkov; tudi to so dragocena sredstva, ki nam jih Bog daje na razpolago v tem velikem delu odkupljenja. Če moremo, darujmo Bogu zanje svojo revščino, svoj vsakdanji kruh in trpljenje.

Kolikor le moremo, storimo, kolikor največ moremo.

Blagor tistim, ki se z gorečimi molitvami spominjajo vernih duš! Usmiljeni so, zato pa bodo usmiljenje dosegli, ko bodo sami v strašni stiski ob dnevu svoje sodbe.

(Povzeto po salezijanski knjižici št. 95)

ODŠEL JE...

France Švara se je rodil 7. julija 1874 v Gorjanskem na Krasu. Njegova študentovska leta, polna romantike, idealizma in razočaranj so bile zelo razburkana. Leta 1904 jepel prvo sv. mašo. Kaplanoval je najprej pri Sv. Luciji, potem v Devinu. Leta 1911 je šel za vikarja v Šempolaj, kjer je pretolkel večinoma tudi vsa vojna leta. Od tam jev novembru 1920 prišel v Vrtojbo, ki je bila v razvalinan, zunanjih in duševnih. Tu si je postavil spomenik, ki bo pričal o njegovi neuklonljivi volji in silni delavnosti vsem zanamcem: v razdvojeni in razprti Vrtojbi je ustvaril enotnost, postavil središče: mogočno novo skupno cerkev presv. Srea Jezusovega.

Pokojni g. France je bil vsestransko delaven, široko naobrazen, borben mož, ki je imel zelo mehko nesebično srce.

Svoj duhovni poklic je vzel resno. Bil je vnet lušni pastir in seje zlasti trudil, da so bile njegove pridige izklesane, globoke. Večinoma vse pridige si je spisal in mnoge so izšle tudi v tisku. Zlasti je ljubil mladino in jo je skušal pridobiti za pošteno življenje po verskih zapovedih.

Pri našem prosvetnem gibanju je bil živahen sodelavec in svetovalc. V zadrugi

ništvu jebil tudi doma in mu je rad žrtvoval svoje moči. Ko je povojna obnovitev naše dežele zahtevala vnetih pomočnikov, ni okleval, marveč se je vrgel z vso silo v vse težave vojnoodškodninskih skrbi. Sezidal ni samo svoje farne cerkve, pomagal je še številnim sobratom v njihovih neprilikah in pri obnovitvenih poslih.

Udejstvoval se je tudi kot pisatelj, publicist. Bil je sotrudnik naših časopisov, pisal je novice in članke, priobčeval razprave in izdajal tudi lastne brošure. V leposlovju se je izkazal tudi kot prevajalec.

V političnem življenju je bil vedno odločen zastopnik naših katoliških in narodnih načel ter se je našemu gibanju do cela žrtvoval. Pri vsej svoji mnogostranski zaposlitvi je bil vesel, šegav družabnik. Glavno njegovo načelo pa je vedno bilo: "Neizprosen bodi, mož jeklen!" Nikdar v svojem življenju ni omahnil, ni okleval, kadar je bilo treba braniti načela, ki so mu bila sveta. Vse te njegove svetle lastnosti so prinesle, da je užival v vsej javnosti, zlasti pa v duhovniških vrstah, velik ugled in je bil dolga leta na vidnih vodilnih mestih.

Njegovo neutrudljivo delovanje pa je izčrpalo njegove telesne sile. Začel je boleti in je bil prisiljen stopiti že 1. no-

vembra 1934 v pokoj. Iskal je zdravja sem in tja, končno se jenaselil v Dragi Moščenški. Mehki morski zrak je blažil in hladil njegovo bolezen, ozdravil je ni. V nedeljo 16. julija je po hudem trpljenju mirno v Gospodu zaspal. Zakopali so ga v torek 18. julija v sinjem kvarnerskem predpoldnevu na starodavnem pokopališču v Moščenicah. Nad dvajset goriških in istrskih duhovnikov, lepo število Vrtojbencev in domačinov in častna gruča prijateljev ga je spremljala na zadnji poti. In ko je odjeknila v častitljivi moščenški farni cerkvi naša pesem, se je zasolžilo marsikatero oko.

Smrt dobre matere. Dne 2. avgusta so v Sp. Idriji položili k zadnjemu počitku gospo Marijo Likar, mater tamošnjega župnika g. Ludovika in mater g. župnika Petra na Gorah. Dosegla je častitljivo starost 82 let. Bila je skrbna, vzorna žena in dobra krščanska mati, ki je vsa živela samo za svojo družino. Vzgojila je dva naša ugledna duhovnika, kar pač že samo posebi glasno pričča, kako je bila blaga pokojnica plemenita in globokovernna. Na zadnji poti jo je spremljala velika množica prijateljev in znancev iz Sp. Idrije, Gor in Vojskega ter duhovščina iz idrijske dekanije.

PO ARGENTINI SEM TER TJA

MED IŽANCI

Dolga suha postava 40 letnega moža je stala tam za prodajno mizo.

Z očmi in usti je ostrmel Martin Podlipec, ko sem ga po slovensko nagovoril.

Kak človek bo to, sem podvomil. Več je beseda hrvaška kot slovenska. Pa kmalu se je znašel na pravem tiru in tedaj sva si pogledala v obraz in pred seboj sem imel pravega — ižanca. Da prav iz Iga pri Ljubljani.

Počakajte trenutek in že je stal pri telefonu. "Tone", tako je nagovarjal svojega sogovorilca, "obisk smo dobili. Slovenski kaplan iz Buenosairesa je pri meni. Če hočeš, bova tudi do tebe prišla."

Kmalu mi je pojasnil zadevo. Na drugem delu mesta ima tudi trgovino Slovencev in tudi ižance Tone Tavželj.

Torej na kosilu boste kar pri nas, tako smo bili takoj domenjani. Potem sva ugibala, kje bi še bil kak naš človek.

Celo nekega slovenskega duhovnika imamo tukaj. Nekoč sem bil z nekim opravkom v cerkvi, tako je nadaljeval in povedal kje, a se jaz cerkve sedaj ne spominjam, pa se je gospod začudil, ko je videl moje ime in me po slovensko pozdravil.

Torej ga bova poiskala, sva bila takoj odločena.

Hitela sva po kosilu v oni del mesta in kmalu so naju sprejeli. Nisva dobila, kar sva iskala. Zvedela sva le, da je bil nekaj časa v tisti cerkvi neki Jorge Funoll, ki je slovenske matere sin. Mati njegova je menda doma od Celja. On je sedaj profesor v bogoslovju v Santa Fe. Žal nisem imel časa, da bi iskal dalje za njim.

Nato sva jo ubrala do Tavželjna. Fant je bil svoj čas na Igu celo načelnik orla. Zanimiva je bila zgodba njegovega življenja po Argentini, v kateri je marsikaj doživel in dostikrat bil že blizu sreče, pa mu je spet spodletelo. Bil je preje mizar. Sedaj pa...

Kaj bi! Pa smo praznili steklenico piva drugo za drugo in se nazadnje še na mate spravili.

Naših ljudi je tukaj malo. Kadar je "koseča" tedaj pridejo bolj številno. Nekateri so že stalni znanci in vsako leto pridejo okoli, stalno tukaj živčih nas je pa kaj malo in še mi se nič ne poznamo. Je nekaj Hrvatov. Življenje pa ni kaj prijetno. Poleti je grozna vročina. Pravijo, da je kar 8° vročine povprečno več kot v Buenos Airesu in je kraj dosti nezdrav radi močvirne okolice.

"Pa kako, šmenta ste naju našli tukaj v tem zgubljenem mestu; dve oveci brez vsake zveze s slovenskim svetom", tako se je čudil Tavželj.

"Ali pa kakor dva zgubljena koštruna", je menil Martin.

Bodi to ali ono. Ko bi človek ne bil malo detektivski in pa ne silil trmasto dalje, bi šel naprej, ne da bi mi skupaj mate pili. Vse je bilo le približno, kar sem mogel zvedeti. Najprej sem stopil v neko pivnico. V Ljubljani smo rekli "pajzelj". Saj vemo, da se naši ljudje najraje zbirajo po takih krajih, kjer katero uga-nejo, malo pijó in zapojejo. Tam sem povprašal gostilničarja, če morda pozna kakega Jugoslovana, pa je neverno zmajal z glavo in še nevoljen bil po vrhu. Prav je imel, kajne. Saj oštarija je zato da si človek piti naroči, ne pa informacijska pisarna.

Kmalu se mi je posvetilo, kaj si možak misli, zato sem pa naročil en "šprijar" in en sandvič. S tem je

bil možak bolj zadovoljen kot z mojimi prvimi besedami.

"Sem že slišal to besedo; tisto, kako ste že rekli? ... slavo..."

"Yugoslavo? Ste že slišali?"

"Sem, pa ne vem kaj bi to bilo. Bo kaka dežela? Kajne da? O saj vem. Pa to ni v Ameriki, kajne da ne?"

Ker moj namen ni bil, da bi ostal v Santa Fe profesor zemljepisja, zato sem hitro pospravil tisti sandvič, da jo bom sam mahnil dalje na lasten račun. In sem res srečno dobil Lojzeta Pertota. On mi je pa povedal, da se naši ljudje zbirajo pri Martinu. Toda Martina najti, to niso mačje solze. Eno uro sem se sprehajal in se vtaknil v vsak almacen, ki sem ga kje videl, nazadnje sem pa vendarle našel Martina. In kako me je pogledal!

"Kaj bi vas ne. Če bi se pa prej svoje smrti nadjal kot vas. Saj sem mislil, da se mi sanja. Pojdi no kam, kdo bi pa prišel gori do nas. Poznamo tu kvečjemu kakega takega rojaka, ki pride na bratvo koruze".

"In drugih Slovencev ne poznate nič."

"Da bi človek vedel kje stanujejo že ne. Srečam pa včasih katerega. Po obrazu se poznamo. Pa saj jih ni skoro nič. V Guadalupe, to je še precej daleč zunaj, kjer je nekaka božja pot, tam jih je menda več. Največ jih je pa v Paraná.

Saj tja sem pa namenjen in zato mi je sedaj največ, da ugotovimo, kdaj gre kaka stvar čez reko, da bom tam še nocej.

Kar na telefon je pritisnil Tone in kmalu smo vedeli. Ob 5 uri odhaja "lanča" (motorna ladja). Pa saj gredo še pozneje tudi. Gre "balsa" in lanče tudi, tako sta me zadržavala, toda ne bo nič. V Paraná moram priti z nočjo, da še isti večer ugotovim, če je kaj naših in če ni nič, jo bom kar takoj zjutraj zgodaj udaril dalje v Basa-Vilbaso in Gualaguaychú.

Ni kazalo torej drugega kot urno se obrniti. Ura je bila že štiri. In treba bo še pogledati, kje je moj potni kovček, ki sem ga pustil tam v oni pivnici, kjer sem skoraj postal profesor zemljepisja. Sreča, da nisem bil sam, ker zares bi ne znal najti več hiše, ker si nisem zapisal, kje stoji.

Martin se mi je velikodušno ponudil, da gre z mano. Ne vem, če se ni pozneje kesal, zakaj bilo mu je šmentano vroče, da je kar zijal in prehodil je pa tudi toliko, kot že ne od tedaj ko je romal na Žalostno goro.

Srečno sva dobila moje stvari. Potem pa v pristanišče. Toda nisva prav prišla. Ura je hitela. Zvedela sva: le tja naprej. In sva drvela. Ubogi Martin je kar

Nekateri rojaki pred Pintarjevo hišo v Paraná

pihal z mojim kovčkom, pa spaka, kadar se človeku najmanj ljubi, ga pa še čevljev začne žuliti.

Ravno zadnji signal je dala ladjica, ko sem skočil vanjo. Martin pa je sunil kovčeg za manoá nisva imela več časa, da bi si še roke stisnila.

“Le kmalu spet kaj pridite k nam, vas čakamo”, tako me je šepozdravil, a so besede že vtonile v vršenju motorjev in šumeňju vode.

ČEZ VALOVE REKE PARANA

Lanča je bila kar pripravna stvarca. Prostor na njej dobi kakih 50 ljudi. Vsaki dve uri enkrat nekako vozi čez reko v mesto Paraná. Vožnja pa je dolga poldrugo uro.

Da zares, to so reke. 800 km pred izlivom v morje je tako široka, da se ne vidi vsak čas od enega brega do drugega. Seveda ni povsod vsa struga zalita. Po nekod ima voda razne rokave, drugod so otoki, na nekaterih je videti celo kako človeško bivališče. Toda, kadar se pa reka malo razjezi, tedaj je pa vse sama umazana voda.

Kmalu smo se santafeškemu mestu toliko odmaknili, da se je videl iz razdalje obris mesta. Najbolj vidne stvari so velikanski čitni silosi, iz katerih polnijo ladje, ki zlato pšenično zrnje vozijo v daljni svet.

Ladje? Saj bi človek ne verjel, da je voda dosti globoka, da plovejo po njej velike ladje.

Ko sem takole sam s seboj modroval, mi je padla v oči neka čudna naprava, ki se je dolga vlekla tam ob bregu proti sredini reke. Nek dolg brod je bil, po katerem so bile napeljane ogromne cevi, ki so peljale na bližni otok.

Kaj bi to bilo, sem se pozanimal. Kmalu sem zvedel. Moj sopotnik je bil neki nemški duhovnik iz Diamante.

To je priprava za čiščenje struge. Po tistih ceveh vlečejo ven blato iz dna struge, tako mi je povedal.

Zares ni majhno delo, na ta način vedno vzdrževati tako dolgo vodno pot, katera vodi še vse dalje gori po reki do Asunciona, kamor je tri dni vožnje z ladjo in do Aguirre, od koder ni daleč do vodopadov Iguazú. Iz Asunciona pa vozi Mihanovič še naprej do Brazilije notri do Corumbe. Do tja je skoro 3000 km dolga plovna pot.

Prijazno jepotegnila sapa čez razbeljeni krov. Vse bolj se je odmikalo mesto Santa Fe. Tam na drugi strani so se pa že kazali obrisi nasprotnega obrežja.

Toda, kako, sem začuden pogledal. Vse drugače sem si preje predstavljal zemljo onstran reke.

V poslednjih žarkih zahajajočega sonca je žarela tam na robu čudovita pokrajina, visoko dvignjena nad gladino reke. Tam na desno seje vrstila nanizana vrsta nekakih brd, na levo pa so kipeli visoko pod nebo zvoniki paranaških cerkvâ.

Kaj so tista brda, sem povprašal.

To je nakopičena zemlja, ki ostane cementnim tovarnam. Ono izrabljeno zemljo kopičijo tam in se zdi, da so kar cele gore, tako so mi pojasnili.

Hitro se nam je primikalo mesto, pa tudi dan je hitro umiral. Ko smo pristali se je že mračilo.

Oni nemški župnik me je zelo vabil, da bi potoval z njim; da se mu zdi, da tudi vtegne imeti v Diamante kakega Slovenca. Toda moj načrt je bil že drugačen. zato sem se hitro poslovil, skočil v prvi kolektivo, ki sem ga dobil in že smo drčali po bregu navzgor proti mestu.

Kakih 30 m višine nad gladino reke ima menda breg, na katerem stoji mesto Paraná. Ko me je pozdravljalo še iz dalje vse ožarjeno v večernem soncu, me je

očaral tisti pogled. Saj sem do sedaj že videl marsikatero argentinsko mesto. Zares je Mar del Plata nekaj lepega. toda mesto Paraná, na brežini visoko gori nad reko je v vsej svoji preprostosti: epše kot mesto milijonarjev z razkošnimi vilami. Zato ni čudno, če so si stari “konkistadorji” izbrali ta kraj za svojo prvo naselbino.

Preje sem gledal mesto v poslednji sončni luči, sedaj smo se pa popenjali po serpentinah in med tem ko je dan vse bolj umiral so zažarele tisočere luči ob katerih beži strma cesta navzgor, a doli po vodi je pa prav tedaj hitela ladja, ki je sijala obilno luč čez razgibano blesteče valovje.

Kmalu se je cesta prevalila čez breg in se nagnila zopet navzdol, koder se skriva ponižno mesto Paraná.

Paraná je glavno mesto provincije Entre Rios, to je dežele, ki leži med dvema rekama: Paraná in Paraguay. Mesto ima kakih 80.000 prebivalcev, provinca pa jih ima 800.000.

Ni me posebno zanimalo, kakšno je mesto. Kar ima zares lepega sem že videl, to je njegova slikovita lega na visokem bregu. Sedaj mi je bilo bolj na skrbi, kako bi našel kakega človeka.

Namenil sem sem najprej v erkev svetega Mihaela, kamor me je upotil moj sopotnik na ladji. Potrkal sem. Duhovniki so redovniki. Superiorja ni bilo doma. Prosil sem naj me prijavijo in da bi prosil za prenočišče, a sedaj takoj moram pogledati na ulico Cervantes, da poiščem neko osebo.

MED SLOVENCİ V PARANA

Ker je mesto čisto geometrično, se je kaj lahko orientirati. Kmalu sem bil na iskani ulici. Kakih osem kvader še in sem stal pred iskano hišo.

Potrkam. Nič! Še drugič potrkam.

Nič se ni oglasilo. In to je edini naslov, ki ga imam tukaj, sem pomislil. Če ne bo nič, potem pa kar z Bogom. Še pri sosedih povprašam, tako sem sklenil.

Več oseb je stalo pred hišo. Pač se jim je čudno zdelo, kaj naj bi pomenil tako pozen obisk in tak obisk. Pa tudi jaz sem pozorno pogledal.

Saj so to naši ljudje, tako sem začutil, ko sem videl te obraze, ki so mi bili kakor znani. Nič dolgo nisem tuhtal, kar po slovensko sem zinil: “Dober večer”.

Nisem se zmotil. Dobil sem odgovor in pojasnilo, da Neška Leban ne živi več tukaj, da ima svojo hišo doli nekje v “Velikem klanecu” v Bajada Grande.

Zame je to pač vseeno. Poiskal jo bom lahko jutri, a za nocoj sem zadovoljen, da sem našel vas. Saj sem parišel sem iz Buenos Airesa, da kot slovenski kaplan obiščem vserojake, katere najdem.

Kar naprej so me povabili in že smo sedeli za mizo in uganili to in ono. Kmalu sem vedel, da sem zadel kar nabolje. Saj so Slovenci na vse strani, prav v bližini tamkaj jih je pa največ.

Prav, tako jebil moj sklep gotov. Jutri ostanem tukaj in bom obiskal kar največ mogoče naših ljudi, toda tudi že nocoj še lahko kam stopim; saj sedajle je prava ura, ker so ljudje doma.

Pokazali so mi do Persoglievih.

Seveda so se na moč začudili, pa kmalu smo si bili znani. Doma so iz Podsabotina, drugih je več Števerjancev in še iz drugih krajev pri Gorici. Ponudili so mi, da ostanem na večerji in tudi na nočevanju, če želim. Imajo namreč precej prostorno hišo in eno sobico kot nalašč prazno.

Za to ponudbo sem se zahvalil, ker sem imel že za-prošeno sobo pri očetih Palotincih, pač pa sem poprosil, če bi mi kako pomogli najti kaj naših ljudi.

Kot nalašč, tako je ugotovil gospodar Leonard. Ju-

tri imam prosto in če želite, lahko grem z vami, pa jih bova obiskala. Nocoj pa lahko stopite še tja doli tri kvadre, kjer je poročena hči one Nežke Leban, katere naslov imate.

Stopila sva še do njih. Kdo bi opisal presenečenje. Pač jim ni bilo neznano, da hodim obiskovat naše ljudi, toda v Paraná se me niso nadjali. Saj so tako daleč proč od Buenos Airesa in našega časopisja skoraj ne poznajo. Med naročniki Duhovnega Življenja sem še našel nekaj imen, ki so kazala v Entre Rios, toda vse je bilo izven Pananá in tudi Slovenski list ni imel prida bralcev, Komaj en izvod ga je prihajal. Že prvi večer pa so ga naročili Hledetovi.

Pri Prinčičevih, tako se namreč pišejo, doma so pa in od Števerjana, če se ne motim, ki so tukaj cela družina z očetom vred, in je več bratov in sester poročenih v Paraná, ona pa je od Podbrda, tam smo bili kar takoj spet domači in smo kar s "čiča de uva" praznovali ta nepričakovani obisk.

Koliko pa vas je tukaj Slovencev, če se kaj poznate med seboj.

Vsi sepoznamo. Precej nas je, smo pa tudi iz vseh krajev. Še tam od vaših krajev boste nekoga dobili, ki se Jordan piše. Največ nas je Števerjancev. Tukaj boste pa našli tudi stare Slovence, ki so tukaj že več kot 50 let. Tisti pa živijo malo bolj zunaj mesta. Če vam je prav, bova šla jutri k Terčiču. Oni so doma iz Cerovega. On je star že čez osemdeset, ona pa malo manj, pa je nekaj bolna. Jutri naju bo zapeljal tja moj brat, ki ima autotaksi, če želite.

Za jutri imamo torej že kar dovolj programa, a za nocoj pa tudi, zato se bom kar poslovil, da mi ne bodo zaprli vrat pri svetem Mihaelu, kjer imam že svoje stvari in me čakajo.

Drugače mirno mesto je bilo oni večer vse polno življenja... To se razume, da je bilo to meni na čast! Zakaj bi si pa ne smel kaj tega misliti!

Pa sem se kmalu prepričal, da so imeli druge stvari na vrsti. Bili so namreč ravno v volilnem boju, kakor so razlagali zvočniki in pa osvetljeni napisi čez ulice, ki so naročali, da naj volijo vsi pošteni volilec listo: Mihura-Marcó... zares interesantno. Kot da sta oba Hrvata, tako se mi je zdelo. Volitve so bile napovedane za prihodnjo nedeljo, zato je bilo seveda v četrtek zvečer vse tako razgibano. Pravijo, da se je tedaj dobilo tudi zastoj kaj pijače... in to tembolj, ker sta oba kandidata napovedovala zlate čase. Kakor že pred soncem pride zlata zora... Doma smo rekli: "volilni golaš".

27. maja sta se poročila Tereza Terplan iz Markovcev 49 in Franc Balgač iz Filovcev. Kumovali so Karlo Terplan in Jože Oslaj.

Tukajle je pa tudi naš človek, je pokazal Persoglia. Mirko mu rečemo. Ima almacen.

Škoda, da je že pozno. Jutri ga bova vsekako kaj poiskala.

Tako sva hitela dalje. Dobri patri pri Svetem Mihaelu so me čakali celo z večerjo in smo se še marsikaj pomenili. Zvedel sem, da je že bil njihov gost pater Ruskovič, ki je pred časom imel v Paraná misijon za Hrvate, katerih je v mestu in okolici bilo pred časom zelo veliko, a se je njihovo število znatno znižalo.

NAJSTAREJŠI SLOVENC V ARGENTINI

Že večkrat sem slišal, da so po Entre Riosu naši rojaki, ki so prišli sem že pred 50 leti. Prav ta namen sem imel, da pridem na sled tistim rojakom.

Tudi moje gostitelje patre sem povpraševal, če jim je morda kaj znanega o teh ljudeh. Takole jevedel eden od njih: V Cerrito sem imel nekaj časa opravka v cerkvi. Tam vem, da je nekaj vaših ljudi. Še se spominjam nekkih priimkov, ki so se končavali na "č", menda neki Pod... ne vem več, kako je bilo.

Podveršič? sem pripomnil, ko sem se domislil svojih zapiskov.

Da, da, nekaj takega, pa še drugi, ki seje začel s "Sre..."

"Bo Srebrnič?"

Da ravno tisti je. Večkrat so prišli oni ljudje blizu. Eni imajo menda tudi trgovino.

Dobro, tako je bil moj sklep gotov. Ne bom šel ne v Gualaguaychú in ne Concepción de Uruguay, kakor sem bil preje namenjen, temveč poiskal bom Maranguniča in ga prosil, da mi posodi auto za pot ven v deželo, v Cerrito, kamor je kakih 50 km.

Naslednje jutro jebila moja prva pot do gospoda Maranguniča, jugoslovanskega konzula v Paraná.

Ljubeznjivo me je sprejel sivolasi starček. Saj mora imeti gotovo že kakih 84 let. Davno že je prišel v to deželo. Prišel je z malim, pa si je ustvaril dober položaj in je eden najveljavnejših mož v mestu. Ima dobro upeljano veletrgovino. Pri njem je tudi našel pomoč že marsikateri naš rojak.

Na moč se je mož začudil, pa zelo se je razveselil. Marsikaj ga je zanimalo. Z največjim veseljem je pa ugodil tudi moji prošnji za naslednji dan. Za cel dan mi je obljubil auto. Zares bi bilo to nekaj imenitnega...

Sedaj pa kar naprej, tako jepovzel besedo g. Persoglia, ki mi je tako ljubeznjivo ponudil svoje vodstvo po mestu, da bova hitreje obšla čim več naših ljudi.

Seveda sva jih doma le bolj malo dobila. Delajo večinoma v cementni tovarni in pri železnici. V vsaki hiši sva pa le koga našla.

Niti sanjalo se mi ni, da je v Paraná toliko naših ljudi. Saj sva v treh urah obšla kakih 10 družin, od katerih žive nekatere dosti blizu skupaj.

Sedajle bova pa pogledala k Srebrniču.

Kdo pa je ta?

Brat moje žene, je pojasnil Persoglia. Žena njegova je pa sestra Štefana Jakina, tistega vojnega duhovnika, ki živi v Mendoza, kot ste že zvedeli za njega. Tudi mater njegovo bova našla.

Srebrniča sva res dobila. Atilio Srebrnič je že star Argentinec. Prišel je sem prav mlad. V novi deželi se je znal dobro obrniti in je v Paraná zelo spoštovan stavbeni mojster. Žena njegova je pa že rojena v Argentini. Slovensko nekaj še razume, toda beseda ji ni tekla več. A vse eno je bila nadvse vesela mojega obiska. Le rata, ni bilo doma.

Škoda, da tudi njene mame, mame onega vojnega ku-

že je bil čas obeda. Pri Persoglievih naju je čakalo kosilo. Potem pa spet naprej. Že je čakal avto, da

krenemo malo ven iz mesta.

Gremo do Terčiča, tako je bilo rečeno. Tam bova obiskala naše najstarejše.

Persogliev mlajši brat ima taksi. On je prišel, da nas popelje do "stričevih". Ker je teta bolna, jih je treba obiskati.

Kmalu smo bili ven iz mesta. Konec je bilo kame-nite ceste. Zavilo nas je morje prahu. Kadar se je oblač-ni prah kaj razmaknil, so se pokazale samotne doma-čije na levi in desni.

Tukaj smo, tako je ugotovil voznik in zavil iz pota na levo. Bili smo na kmečkem dvorišču, kakršno je običajno tukaj: na sredi dvorišča vodnjak. Terčič si je svoje dvorišče uredil najbrže bolj po okusu od doma, čeprav so tisti časi — spomini na dom — žedaleč. Saj imadanes že čez 80 let in je že 53 let minilo, kar je prišel iz Dolnjega Cerovega pri Gorici.

Kako je pa z njo? smo se pozanimali.

Našli smo jo na postelji.

Ne vem če bo še kaj iz nje, tako je žalostno menil. Ne vem, kaj bom počel sam. Tako dolgo sva tako lepo v miru živela in se trudila. 11 otrok nama je Bog dal; 60 imava že vnukov; tako lepo je, kadar prihitijo, in smo tako veseli, sedaj pa bo vsega konec... solza se je utrnila sivemu možu, ko je stopil k postelji in poklical ženo.

Slaba je, zelo slaba, tako smo videli. Sirota ni mogla govoriti skoraj nič. Saj je bila na smrt že kar pripravljena. Prav tisto jutro so poklicali tudi duhovnika. Bliže nimajo cerkve kot v Paraná, kamor je kakih 7 km daleč.

Bo, kar bo, je potrj menil starček, toda zares si ne morem misliti, kaj naj počnem, če mi jo Bog vzame.

Zares ni kaj drugega kazalo in vendar se je zgodilo drugače kot so sodili ljudje. Bog je ženi še odložil. Par tednov pozneje sem namreč dobil sporočilo, da je žena ozdravela.

Ko smo stopili spet ven iz hiše, nas je objel prijeten duh sveže pečene kruha, ki so ga ravno iz peči jemali. Spet. Spet nov spomin na peko v domači hiši...

Takole si je napravil dom Terčič, ki ima nekaj kvader zemlje, iz katere mu raste vsakdanji kruh. Žal nisem imel dovolj časa, da bi se поблиže seznanil z načinom tega življenja, ki ima marsikaj "gaučevskega", kakor mi je pričala prisotnost usnjenega pasu "laso" izrezanega kar doma iz ene kože z enim samim rezom.

Tamle naprej je pa spet rojak Pavšič, tako so povedali.

Torej še do njega.

Kmalu smo bili tam. Med njivami, kjer se je poznala dosti vidno suša, smo bili kmalu na dvorišču.

Krepk mož, ki je tudi že prekoračil 60 let, nas je veselo pozdabil. Tole je pa moja družina. Precej obilna je. Slovensko pa ne znajo kaj prida. Je to nekaj čisto nemogočega. Žena sama slovensko samo razume, jaz imam pa druge opravke.

Med pogovorom smo prišli tudi na "nekega Pavšiča", ki da jebil duhovnik.

Seveda, je potrdil. Saj je bil moj brat. On je imel novo mašo tukaj, pa je že 12 let ko je umrl. Bil je kanonik v Paraná. Imel je 11 let, ko je prišel sem.

Zares nisem mislil, da bom tako lahko prišel na sled onim našim najstarejšim vseljencem v to deželo. Nekateri so ostali blizu Paraná, drugi so si pa poiskali mesta tudi malo dalje. V Cerrito živi več družin, nekateri tudi v Luca Gonzales. Spomnili so se sledečih primkov: Cijan, Bizaj, Černe, Devetak.

RAČUN BREZ KRČMARJA

Vse sem imel lepjo napeljeno za naslednji dan, ki je bil petek. Toda stvar je prišla drugače. Človek obrača, Bog pa obrne.

Srečno smo se vrnili nazaj v mesto. Z vso potrpežljivostjo me je spremljal gospod Nardo od ene družine do druge. Med tem so pa tudi zgoraj nekaj kuhali. Tako dolgo je vrelo, da jenazadnje le zavrelo.

Med tem, ko sva se peljala na drugo stran mesta se je pripravila ploha, kakršnih nisimo vajeni. Ravno sva izstopila, pa se je vtilo, da se Bogu smili. Nič nama niso pomagale urne pete. Več bi nama koristila streha, toda Bog ve, da na popotnega človeka niso prav nič mislili, ko so gradili hiše. Niti ena hiša ni imela nika-kega napušča; neusmiljeno jelilo po nama in ko sva napadla tramvaj, ki jebrzel mimo jebilo za naju že zamujeno. Saj seje vlekla za nama luža v tramvaju, kakor da sva prava vodna moža. Dobro, da vsaj koža drži, ker sicer bi se premočila prav do kosti, tako sva ugotovila. Drugega nama ni kazalo, kot vrniti se. Zato sva izstopila. Pesjansko naju je spet ubralo. Morda je bilo do tlej še v čevlju kaj suhega. Tudi tega je bilo konec, zakaj čez gležnje je bilo vode na ulici.

Mokra sva. Ni bilo treba veliko modrosti, da sva to ugotovila. Pojdiva, da se preoblečeva, tako je predlagal Nardo. Bo že tudi za vas kaka suha srajca.

Drugega nama pač ni kazalo. Lepo bi jo lahko skupila, če bi tega kar hitro ne napravila, zakaj kar hladiti naju je začelo.

Pa tega ni bilo tako lahko storiti. V takem mestu, kjer ni taksijev na ponudbo, je v takem kritičnem trenutku zadrega še večja. Srečno je Leonardo spazil nekega znanca, ki se naju je usmilil in naju zapeljal do Persoglievih.

Vse do kože jebilo premočeno. Taka častitljiva obleka kot je talar... pa mislite, da jo je kaj rešpektiralo? Vrabea je, če je pa povsod stala za nama luža.

Samega sebe nisem spoznal potem, ko sem se preoblekel. Na glavi zelen klobuk, rjavo kamižolo, štrihaste hlače... kakor nek spomin iz starih časov, iz mojih študentskih let sem se zdel sam sebi.

Vse lepo in dobro. Ko sva potem z Nardom spet hitela dalje do drugih rojakov, so me sumljivo gledali. Čeprav sobili doma vajeni duhovnega gospoda v bolj kratki suknji, se jim je to preveč nenavadno videlo. Mene so pa bolj kot vse drugo motili čevlji. Niso bili delani po mojem kopitu, pa so me tako neusmiljeno tiščali, jaz pa seveda molče stiskal zobe in bi noge in čevlje delal najraje na rame... samo ne vem, kako bi na ta način prišel naprej. Paciencia!

Pa tudi ta zgodba je imela konec. In še prav dober, ker mi ni pustila niti nobenega prehlada za spomin, žalji so se pa že davno zacelili, Paraná sam, Nardo in njegova družina in vsi naši iz tega lepega mesta so mi ostali pa v prelepem spominu in naj se jim še enkrat iskreno zahvalim za njihovo ljubeznivost. Še danes pa mi je žal, da nisem mogel izpeljati zamišljenega izleta v bližnje kraje, koder žive naši izseljenci. Oni naliv je onemogočil ves promet po tamkajšnjih poteh.

"Jaz vam rade volje dam auto", tako je povedal naslednji dan gospod Marangunič, "toda nikamor ne morete z njim danes. Saj je ves avtomobilski promet ustavljen. Edina pot, ki bi jo bilo mogoče napraviti, bi bila morda v Bajado Grande, kjer nekaj naših živi."

Tja smo se torej na menili in sredi zelenih vrtov našli nekatere rojake, ki so tamkaj našli nekaj takega, kar jih prav resnično spominja na dom. Valovit svet, posejan z drevjem in živimi mejami, z zelenimi vrtovi,

SONCE JE SVETLO SIJALO

ROJAKOM V ROSARIJU.

Nadvse lepo je uspela svečanost svete birme.

Sedaj mi je pa dolžnost, da se zahvalim vsem, ki ste se prizadevali za to lepo slovesnost.

Najprej se moram zahvaliti šolskemu odboru iz katerega je ta pobuda izšla in ki je ves čas tudi delal s svojimi najboljšimi močmi.

Nadalje velja zahvala g. konzulu Branku Rubeši, ki je s svojim uplivom in navduševalno besedo vsa prizadevanja podpiral in uredil vse stvari z oblastmi.

Duša vsega dela pa je bila častita sestra Alfonza, ki je s svojimi otroki zbirala in z materinsko ljubeznijo pripravljala. Prav tako naj se zahvalim tudi predstojništvu šolskih sester, ki je vsa storilo, kar je bilo v njihovi moči.

Neprecenljiva je zasluga tistih, ki ste poskrbeli za lepo petje. Naj se zahvalim najprej pevovodju Pavlu Planincu in prav tako tudi vsem pevcem in pevkam.

Veliko hvalo smo pa dolžni vsi cerkveni oblasti, tako škofiji, ki je odredila Monsgr. Olaižola kot delivca svete birme, kakor tudi njegovi presvetli osebi, ki je prinesel darove Svetega Duha na naše otroke.

Tudi župniku cerkve La Merced smo dolžni veliko hvalo, ker je bil na vse načine na uslugo in tako mnogo doprinesel, da je ta slovesnost tako lepo uspela.

Zahvalim se pa tudi Vam, dragi rojaki, za vse veselje, ki sem ga med Vami doživel, posebno pa bratrancu Janezu Čuk in sestrični Kristini in njenemu možu, ki so mi dali gostoljubno streho in Jožetu Čuk in njegovim.

Janez Hladnik.

Saj smo vsi pričakovali, da bo birma v Rosariju nekaj lepega, da bo vesel in pomemben dogodek za našo kolonijo tamkaj, toda nekaj tako lepega si res nismo upali pričakovati. Saj je pa tudi prav tako, da naši kaj lepega in vselega dožive tudi kje drugje, ne le v Buenos Airesu.

V nedeljo 8 okt. zvečer sem se poslovil od Buenos Airesa za teden dni. Zelo rad bi bil tudi na prireditvi Slovenskega lista. Saj vendar temu našemu slovenskemu besedniku posvetim marsikako uro časa in je zato tudi zame vsak njegov uspeh tudi moje veselje. Toda okolnosti oni dan so bile take, da mi je bilo nemogoče stopiti med naše vesele rojake tukaj, ker sem prav tako dolžnik tisti, kateri živijo drugod po tej deželi.

Neusmiljeno je bilo ob 6 uri zvečer, ko sem hitel na omnibus. Pa sem si mislil, se bo že izlilo do Rosarija.

Mislite da se je?

Jako se moti tisti, ki bi kaj tega verjel.

prisonjenimi na strmi breg, po katerem se prepletajo drobne steze, pred hišo pa čebelnjak, na koncu hiše zrele breskve in zoreča trta... Na jasnem nebu je pa gorelo jasno sonce, kakor v tistih ranih jutrih tam doma, ko se je iskriilo v milijonskih kapljicah biserne rose... Tam sem našel Lebanovo Nežo in Kragljeve.

Kar zadržal bi se, če bi se mi ne mudilo dalje. Mudilo se mi je že nazaj... domov.

Kar nazaj na Santa Fe in Rosario moram kreniti, in kar urno se moram obrniti, da mi ne uteče "balsa", ker sicer bi zgubil še en dan več. Bil sem že preveč utrujen in se mi je zdelo, da se mi mudi, čeprav mi je danes žal, da nisem ostal še pol dne več v Paraná. Saj Buenos Aires je stal preje, kot sem prišel jaz, pa tudi za menoj se ne bo podrl in bi se tudi oni dan ne, če bi prišel malo pozneje.

Prav iz mesta Paraná je ob 10 uri odhajal mikro, kateri nese naravnost v Rosario.

Paškulinov Danilo praznuje svoj godovni dan.

Bilo je podobno, kot da me vreme hoče prisiliti, da moram na pot z dežnikom.

Ne boš Jaka, ne dam se. Pa sem bil tudi jaz trmast in sem moral biti, ker dežnika nimam. Sem ga nekje pozabil. Če kdo izmed mojih cenjenih bralcev ve zanj, naj mi pa sporoči kje da je ostal tisti moj dežnik... Jaz to vem, da ga že dvameseca nimam in zato ga seveda pri najboljši volji nisem mogel vzeti s seboj...

Pa je treskalo in lilo, kot da se vreme huduje nad — mojim dežnikom. Nevihta je šla kar za nami. Ko smo brzeli gori proti Rosariju, se je vsak hip vtila nova ploha.

Bo že zmanjkalo vode, tako sem sodil. Pa vendar je kar ni bilo konec in tedaj, ko smo prišli ob 11 uri zvečer v Rosarijo, tedaj šele se je prav neusmiljeno vtilo in je lilo tako, da so bili dežniki čisto odveč.

Z bratrancem Janezom, ki me je prišel čakati sva se kar pogumno napravila in skozi naliv skočila v tramvaj, v upanju, da bo tega konec. aP nama ni uspelo. Še celo skozi streho tramvaja je vdrla voda...

To pomeni samo srečo, tako sem menil. Dež je pa gnal svojo. Tako nemilo je padalo, da je celo autotaksijem zmanjkalo bencina. Vsaj tako je povedal policaj, ki sem ga poslal, naj pokliče taksi...

Takrat se je pa že tudi vremenu neumno zdelo in see je zvedrilo in sem tako ob pol noči srečno prišel tja, kjer me je čakala postelja. Bilo je to pri mojih sorodnikih blizu postaje Central Córdoba.

Ko sem bil pa pod streho, tedaj se je nebo spet odprlo in je lilo celo noč. Toda jaz sem se za tisto kaj malo menil.

Ko sem zjutraj pokukal skozi okno, je dež že pojenjal. Vendar sem moral z dežnikom naprej.

Pri naših sestrah v ulici Córdoba sem imel najprej mašo in nato zvedel, kako stvari stoje, nato sem sto-

Hm, sem se prejel za glavo. Pet pesov sem spustil v zrak... Za en peso bi se lahko peljal nazaj v Rosario, če bi vzel "retur" karto, tako sem jih moral šteti pa 6.

Balsa (brod) je že čakala. Velika priprava je to, na katero zapeljejo vsakojaka vozila, od konjske uprege pa do najtežjih kamionov. Tudi mikro je bil gost na brodu. Vozila imajo prostor spodaj, zgoraj je pa potniški prostor.

Kmalu smo odrinili in naš brod, ki je seveda kakor kaka ladja, je hitel spet na drugo stran reke Paraná.

Spet smo bili na suhem in nato je drvelo dalje v Rosario in o pol noči sem bil že doma pri Svetem Jožefu v Floresu.

Janez Hladnik.

(K o n e c)

pil na škofijo in smo uredili še vse, kar je bilo potrebno, da bo vsa birmanska slovesnost lepše potekla. Dali so nam vsa dovoljenja in vse pravice in pokazali, da razumejo pomen tega lepega dogodka. Ker je škof sam odsoten — mdi sue namreč v Rimu, kamor mora vsak škof vsakih pet let enkrat na obisk k svetemu očetu — bo sveto birmo opravil škofov namestnik Monsignor Olaizola, tako so odločili.

Nato sem stopil do jugoslovanskega konzula Rubeše. Ko sem pogledal v pisarni na mizo, sem videl, da je prav tisto jutro prišlo moje pismo, s katerim javljam dan in uro svojega prihoda. Prav tisti hip je pa prišel tudi konzul, ki je tako preje mene videl kot moje pismo bral...

Popoldne sva z gospodom konzulom Rubešo stopila do župnika cerkve La Merced, da se tudi tam vse dogovori.

Nad vse ljubeznjivo naju je sprejel in dal nam na razpolago ne le cerkev, temveč tudi svojo lastno osebo in svoje ljudi, za vse, kar bi bilo treba.

Po teh uradnih opravkih je bilo treba misliti na to, da pogledam do znancev.

Jože Čuk je ravno tedaj prihajal z dela, ko sem stopal doli k njemu. Ko smo se malo pomenili o naših domačih novicah, sem stopil dalje. Pri Misleju na Paragvaju se naši rojaki prav radi zbirajo. Saj živi prav blizu tam kakih 10 družin. Kar kmalu smo sedeli okrog mize in tržili na dobro zdravje. Zvedel sem, da je velik del navzočih v pevskem zboru, ki bo zapel ob birmanski slovesnosti.

Samo, da nas ne boste preveč pograjali, tako so bili skromni v besedi.

Marsikaj smo si povedali in je čas kar urno tekkel, tako da se je Čukova Micka že lahko jezila, ko nas je z večerjo čakala.

No, pa tisti, ki Micko pozna, že ve, da se ne zna jeziti in smo prav v miru povečevali potem, ko sem že obiskal nekatere družine tamkaj v bližini.

Videl sem, da se vsa slovesnost prav lepo pripravljajo. Saj so vsi živeli v pripravah na ta lepi dan.

V torek zjutraj me je zbudilo krasno sonce. Tedaj šele ko sem videl tisto jasno nebo, sem se domislil, da sem prejšnje jutro odšel z dežnikom in da sem se brez njega vrnil...

Ob 10 uri sem že bil spet na Saladillo in že sem stal v šoli med našimi malimi učenjaki.

Predno sem se prav zavedal kako in kaj, je že stala pred mano Kastelčeva hčerka in mi izrekla ljubeznjivo dobrodošlico. Lahko si mislite, da sem bil potem še bolj vesel; kako bi nebil, ko sem pa videl toliko ljubkih obrazkov, ki so tako zaupno gledali vame.

Kar hitro smo bili prijatelji in sem se prepričal, da mali modrijani že znajo toliko, da bodo lahko dobri kristjani in dobri ljudje na življenski poti.

Spet popoldne sem se vrnil in sem našel drugo skupino birmančkov, tiste, kateri so prihajali popoldne.

40 otrok sem naštel v obeh oddelkih. Pa mi je povedala sestra, da ima še drugih, kateri so bolj daleč in se pripravljajo sami. Vseh najavljenih otrok pa je že čez sedemdeset.

Ni imela malo dela sestra Alfonza, ki je imela na skrbi vso to nadebudno mladino, a videl sem, da je svoje delo nadvse lepo opravila. Prav veilko veselje sem imel s temi birmanci in sem se domislil onih lepih dni, ko sem imel svoje delo z otroci in jih učil vsega dobrega in lepega. To je bilo tedaj, ko sem poslušal še petje domačih zvonov in sem bil katehet tam v domovini.

Kje je Ludveña? Tudi tja moram stopiti! Saj še nikdar nisem bil in vendar imam več naslovov od tam. Tam živi Toplikar, predsednik šolskega odbora, tam žive Ušaji in tudi neka družina Pahor, kakor sem oni dan zvedel na Paternalu, kjer sem srečal Slovenko, ki se mi je predstavila kot Pahorjeva iz Ludveñe.

Carriego 511, tako sem imel zapisano. Pa kje je to?

Da moram nazaj v mesto in od tam se lahko peljem v smeri proti Córdobi, tako sem ugotovil in tako napravil.

Na ulici Córdoba 5000 sem izstopil, kakor mi je bilo rečeno. Prav ta mje stala podkovska kovačnica.

Spomnil sem se kako smo doma otroci šli ravno do kovača čakati škofa in so v mojem spominu zaživele slike od doma. Kako ne bi človek postal z zanimanjem, ko srečam v daljni tujini prav tako kovačnico za kovanje konj... Ko bi pa vedel, da je tudi Slovenec kovač, bi ga hitel prav gotovo pozdraviti.

Šele pozneje sem zvedel, da tamkaj konjem čevlje kuje naš rojak Ušaj, ki mi je povedal, da ni on edini podkovski kovač Slovenec v Rosariju.

Kmalu sem stal pred hišo Carriego 511, kjer sem našel kar dve družini: Toplikarjeve in Ušajeve. Eni imajo trgovino jestvin, drugi pa manufakturo.

Saj sem si mislil, da pridete; za Duhovno Življenje sem vam dolžan, tako me je sprejel Toplikar, ki je pa takoj hitel naročiti, naj za večerjo poskrbe. Toda... kdo bo pa kuhal, se je domislil. Žena je prav sedajle odnesla k peku v peč birmanske potice...

Vse se jelepo uredilo. Prišla je večerja in tudi potice so prišle, pa še uganili smo marsikatero in še one druge družine smo isti večer obiskali. Tri družine tam od Komna žive v Barrio Belgrano. Dvojni se pišejo Ferletič eni Pahor.

Ko sem si naslednji dan vse uredil za nadaljno potovanje v Córdobo, sem spet hitel na Saladillo. S potom sem stopi tudi na "Catorce Provincias", kjer je zrastel Triglavov "Dom". Srečno sem našel hišo. Prav lepo so si uredili, tako sem mogel videti zunaj. Žal ni prav tedaj bilo nikogar doma, da bi mogel pogledati tudi znotraj.

Tam od daleč me jepozdravljala cerkev "De la Guardia", kjer smo imeli v marcu mašo. Prav blizu je torej do Anzelina in do Berlota in do Blažiča, zato sem stopil kar tja in spet pozdravil že od preje poznane rojake.

Vida Kjuder na svoj godovni dan s svojimi prijateljicami.

Vsepovsod je dišalo že po birmanskih poticah. Otroci so pa imeli zapovedano, da v sredo popoldne ob dveh prihite vsi v šolo, da se pripravijo na spoved in na lepo obnašanje pri svetem obhajilu in pri birmi.

“Tehle sedem so pa naši prvoobhajanci” mi je sestra predstavila tri dečke in štiri deklice.

Lepo so se pripravili otroci, poskrbljeno je bilo tudi za njihov zajtrk takoj po maši; da naj se zbero ob osmih naslednji dan, tako je bilo odrejeno pa smo šli vsak na svojo stran. Stopil sem še na obisk k Mirčevim ki so se mi predstavili kot Lokavci in še k peku Franetiču sem stopil, da ne bo manjkalo kruha za zajtrk otrokom. Postregli so mi pa seveda tudi z birmansko potico. Saj je mali Bernardek ne bo mogel sam pospraviti; treba, da mu kdo pomaga...

BIL JE DAN VESELJA

Naslednji dan ob osmih je že vse zaživelo okrog cerkve “La Merced”.

Zaskrbljen je prišel Pavle Planinec, ki je vadil pevce. Pomislite, trije so mi sporočili, da ne morejo priti, ker jih ne pustijo iz dela...

Prišel je Štefan Žigon in je vprašal, če bi smeli potrkavati.

Vse se bo uredilo, tako sem presodil in se tudi je. Kmalu so udarili na zvonove prav po slovenski navadi, kmalu nato sem pa videl, da je bil Planinčev strah nepotreben. Saj je bilo njihovo petje kakor novo čudežno razodetje. Tako lepo je zaplavala njihova pesem po svetišču, da sem kar zastal in se čudil. Niso se zastonj potrudili. Tako lepa je bila njihova pesem, da je mnoge do solz ganila. Saj smo bili res kot doma: Cerkev sredi drevja kot da stoji med slovenskiomi lipami, po slovenski navadi so zvonovi vabili, slovenska pesem je zadonela s kora in še slovenska božja beseda je prišla s prižnice.

Nekaj skrivnostnega je prevzelo vsa srca, ko je zazvenela beseda slovenskega očenaša... Nekaj se je zganilo v sreči. Nekaj, kar je bilo kot pozabljeno v teh dolgih letih, ko so bile cerkve mrzle in tuje in sree hladno. Danes pa je zaživel spomin onih davnih lepih dni...

Malo oči je ostalo brez solz in z nova je srce začutilo, da je nad nami še druga domovina, boljša in vrednejša, za katero je tudi treba kaj storiti, katero je tudi treba pripraviti, da nam bo odprla svoja večna vrata.

V prelepi zbranosti je tekla sveta maša med katero so prejeli birmanci sveto obhajilo.

Misli zbranih so romale nazaj v mladostne spomine, pa tudi na Sveto Goro so hiteli spomini. Saj tudi ta misel je bila na mestu v tem letu, ko obhaja ta Marijin izvoljeni kraj svojo 400 letnico. Svetogorske podobice, ki so bile razdeljene med darovanjem, so oživile mnog prelep spomin onih nekdanjih dni, ki so bili bliže Bogu, pa tudi bliže srčnemu miru.

In tiste zlate sanje, katerih je bila glava polna, ko je sanjal v neznano bodočnost romar, ki se je poslavljaj od Svete Gore pred odhodom v daljno Argentino?... Sree je ostalo prazno in razočarano... Naj z nova zaživi globoka vera v večno srečo in večno domovino.

Ah, škoda in preškoda, da ni takih dni kaj več! Ne bi človek tako zelo zgubil samega sebe, tako sem slišal vzdihniti enega in drugega...

Po končanem zajtrku so se otroci spet zbrali v cerkvi in se razpostavili v red za birmo.

Malo smo še počakali in že je prišel Monsignor Olaizola, katerega je odsotni škof odredil za svojega namestnika.

Prišel je slovesni trenutek. S škofovsko kapo na

Birmanci pri zajtrku, poleg sestra Terezija

glavi je stopil pred zbrane delilec svete birme. Najpreje je zapel himno “pridi Sveti Duh”, ki so jo pevci po latinsko nadaljevali. Po kratkem nagovoru se je obred nadaljeval. Med tem so pevci ubrano peli. Pa tudi fotograf je bil na delu.

V dolgi vrsti so stali birmanci in svečano razpoloženi čakali velikega trenutka, ko bodo prejeli pravico na darove Svetega Duha. Saj nam je v tej deželi tako zelo potrebna bogata pomoč božje milosti, da človek ne opeša na potu krščanskega življenja. Saj živimo v svetu, ki ceni samo denar in časti; čednost in plemenito srce pa nič ne velja... Da, kako zelo je potrebna božja pomoč malim in tudi velikim, ki naj bi tudi dvignili gorečo prošnjo k Svetemu Duhu, da naj obnovi vire duhovnih milosti v duši, ki so tako zelo usahnili v mnogih.

75 je bilo birmancev, tako sem naštel in čudil sem se, od kod so se vzeli; in čez tristo je bilo zbranih ljudi. Res je bilo videti tudi kak tuj obraz, toda malo jih je bilo.

Prav gotovo jebilo tedaj zbranih čez polovico vseh rojakov, ki žive v Rosariju in okolici in je nedvomno, da se še nikoli ni zbralo v Rosariju toliko Slovencev kot smo jih videli ta dan 12 oktobra, ki je bil pravi triumf slovenske rosarijske naselbine.

V prelepem redu se je svečanost tudi zaključila.

Še malo smo se zadržali z monsignorjem. Ko smo se poslovili jebila ura že kar poldne in kar urno bo treba ganiti, kajti narobe bo, če mi uide voz za Córdoba, ki odhaja ob 13.45 uri.

Poslovili smo se.

V čast si štejem, taka je bila poslovilna beseda monsignorjeva, da sem mogel biti deležen tako lepe slovesnosti. Častitati moram Slovencem, da imate tako lep zbor in pa, da ste se tako lepo obnašali. Tile nageljčki — pokazal je šop rdečih nageljnov, katere mu je kot izraz naše hvaležnosti poklonila konzulova hčerka Bertica, ki ga je nagovorila najprej po slovensko in nato po špansko — tile nageljčki mi bodo pa stalen spomin na dobre Jugoslovane, posebno pa na današnje birmance, katerim sem sedaj postal birmanski oče oni pa moji otroci. Prav z veseljem se bom spominjal tega lepega dne!

Še bolj globoko pa bo ostal ta dan zapisan v spominu naših rojakov v Rosariju.

Pa tudi jaz ga ne bom nikoli pozabil, ker sem ob tej priliki doživel toliko veselja med našimi malimi in velikimi. Da bi le tudi naša sreča ostala odprta za delo Svetega Duha, ki naj nas razveseljuje, da bi v njih rastla vera v večno domovino in večno srečo.

Janez Hladnik.

GLASOVI OD DRUGOD

častiti gospod Hladnik.

Izvolite sprejeti ta listič v katerem Vas prosim, da bi tiskal to besedo zahvale v Vašo revijo Duhovno Življenje, kakor sem poslal tudi v Slovenski list. Imam tudi dolžnost se zahvaliti za Duh. Življenje, ki mi ga pošiljate.

Zahvala. Pristrčno se moram zahvaliti jaz kot tudi moja družina. Prvič se zahvalim Danjelu Kosič, ki je prvi priskočil na pomoč kot zastopnik podpornega odseka G.P.D.S., drugič pa se zahvalim vsem članom in tovarišem G.P.D.S., ki so me tako pogosto obiskovali in prinašali obilo daril v bolnišnico Alvear. Enako pristrčno se zahvalim vsem tukaj podpisanim članom G.P.D.S. in prijateljem, ki so prispevali na nabiralno polo:

Gospod Hladnik, Roje Jožef, Maks Bunc, Ivan Cotič, Ivan Furlan, Danjel Kosič, Vinko Batagelj, Ivan Pečenko, Jožef Brezavšček, Rafael Čebon, Štolfa Avgust, Karlo Brezavšček, Z. Grgič, Karlo Rebula, Zoro Sinigoj, Matija Stare, Andrej Gorjup, Alojz Mihelj, Milan Rebula, Franc Petak, Anton Mislej, Špacapan Vincenc, Viktor Zlobec, Alojz Podgornik, Anton Mervin, Ivan Bajt, Anton Lokar, Ludvik Pičulin, Čuk Stanislav, Franc Okretič, Alojz Novak, Andrej Vrabeč, Viktor Černič, Kurinčič, Juli Colja.

Tem potom častitam prvič tovarišu Ivanu Bajt, kot predsedniku G.P.D.S., ki je prvi dal misel za prireditve in je predložil odboru in na članskem sestanku. Srčno se zahvalim pevske-mu zboru in dramatičnemu odseku G.P.D.S. in vsem tovarišem, ki so se udeležili prireditve, ki se je vršila 30. 9. 1939. in ko so se tudi požurili, da so prvi dan izročili čisti dobiček, ki je znašal \$ 174.20. Sem zelo hvaležen, in enako moja družina, G.P.D.S., ki se je za mene toliko trudilo in želim, da bi Bog ne dal nikomur, da bi ga doletela taka nesreča ob enem pa želim društvu mnogo uspeha. S tem končam in Vas pozdravim

Franc Mihelj.

NEKAJ PODATKOV O GDANSKU

V nekaj vrsticah naj navedemo nekatere podatke o Gdansk, ki je baje bil vzrok sedanjega novega spopada v Evropi. Predvsem je treba vedeti, da gre tu prvič za mesto Gdansk, ki leži ob zahodnem rokavu reke Visle, potem pa celo področje, ki obsega mesto Gdansk in precejšen okoliš. To ozemlje je pred svetovno vojno pripadalo Nemčiji, po končani vojni pa jepostalo mesto Gdansk s svojo okolico področje zase in je nad njim prevzel upravo komisar Zveze narodov. Gdansk jebil proglašen za svobodno mesto.

Gdansk in neigov okoliš, ki ga je nemški kancler proglasil za del nemškega rajha, meri 1894 kv. km in živi na njem približno 430.000 prebivalcev. Na vsak kv. km jih pride povprečno 220. Samo mesto Gdansk je imelo leta 1933, tedaj, ko je v Nemčiji prevzel oblast Hitler, 262.000 prebivalcev, torej nekaj manj kot štiri Ljubljane skupaj. Na celotnem gdanskem področju so važnejša mesta še Zoppot (31.000 preb.) v smeri proti Gdinji ob morju. Neuteich (3160 preb.) in Tiegenhof (3252 preb.). Na vsem gdanskem področju je 258 manjših podeželskih občin. Med prebivalstvom so Nemci res v večini, toda na to področje so bili tudi vedno življensko navezani Poljaki, saj Gdansk živi ob Visli, ki je glavna poljska reka in tako tudi glavna naravna žila, ki veže Poljska z morjem. Da tu ne žive sami Nemci, se vidi tudi po verski pripadnosti tega prebivalstva. 58% je protestantov, 37% katoličanov in 2,4% Judov.

Na področju Visline delte, na kateri

po večini leži gdanski okoliš, se prebivalstvo bavi s poljedelstvom in živinorejo, ob obali pa precej tudi z ribolovom. V industrijskem pogledu je ta deela važna po izdelovanju strojev, ladejdelnicah in po sladkornih tovarnah.

Kot denar je bil v veljavi gdanski goldinar.

Dva slovenska kapucina — novomašnika. V nedeljo, 6. avgusta je na Trnovem pri Gorici zapel svojo prvo slovesno sveto mašo kapucin g. p. Damazij, s svetnim imenom Jože Rijavec, na Marijin praznik, 15. avgusta jepa v Kanalu slavil svojo primicijo g. p. Ciril, ki se jeprej imenoval Alojzij Blazič. Oba novomašnika sta obhajala svoj najlepši dan življenja v rojstni vasi, v cerkvi, v kateri sta bila krščena, sredi svojih domačinov. Cerkevni pevec obeh župnij so se vneto in požrtvovalno vežbali ter dosegli, da je njihovo ubrano, mojstrsko petje dalo slovesnim cerkvenim opravilom poseben sijaj in gor-koto. Razen domačinov so prihiteli goste trume iz vseh sosednih župnij. Prostrani župni cerkvi sta bili seveda veljiko premajhni, saj so cenili, da je prišlo samo v Kanalu 4—5 tisoč ljudi.

Na Trnovem je imel slavnostni govor domači g. župnik Krištof Tomšič, v Kanalu je pridigval grgarski dekan msgr. Lojze Filipič. Pri popoldanskem blagoslovu sta pri obeh svečanostih govorila gg. novomašnika, ki sta se zahvalila vsem za iskreno ljubezen in naklonjenost, ter sta podelila zbranim množicam novomašniški blagoslov.

Kažipot na Sveto goro pri Gorici. — Stavil dr. Joža Lovrenčič, str. 71. Letos

častiti gospod Hladnik.

V začetku teh par vrstic Vas prav lepo pozdravim jaz, cela naša družina in mi vsi skupaj. Povem Vam, da smo vsi zdravi, hvala Bogu!, enako želimo tudi Vam!

Tukaj je vse po navadi, nič kaj posebnega. Gospod Pernišek bo prišel decembra ali januarja meseca, tako nam je sporočil. Z veseljem pričakujemo tudi Vas za takrat, če Vam bo

Pri Dreosijevih v Parque Chacabuco se je zbrala družba na god hčerke Branke.

mogoče; seveda da se zberemo v večjem številu. Obiskali smo gospoda Trampuža v Coronel Dorrego, jaz, g. Novak, g. Oselj in g. Pezdire. Prav lepo smo sezabavali, ali žali Bog, da prav hitro mine čas, pa smo morali kmalu nazaj, ker je zelo dolga pot.

Deževalo je tudi tukaj, ali ne toliko kot pri vas in v Tandilu.

Za sedaj mi ne ostane drugega več za Vam pisat kot Vas še enkrat prav srčno pozdravim jaz, cela naša družina in sploh vsi skupaj. Nasvidenje!

J. Ferletič.

je bilo za goriške Slovence jubilejno leto svetogorske Matere božje, njihove zaščitnice. Za to priliko je pesnik Joža Lovrenčič že lani napisal lepo legendo o Urški Ferligojevi.

Za te predvsem je bil spisan ta kaži-pot, ki ga je izdal salezijanski zavod na Rakovniku, ki pa vsebuje veliko več, kakor pa bi človek od samega naslova pričakoval. Dr. Lovrenčič spada namreč med najboljše poznavalce slovenske goriške kulturne zgodovine, o kateri je napisal že več člankov in študij ter je zato svoj kaži-pot od Ljubljane preko Trsta do Gorice napolnil s kulturno politično zgodovino slovenskega naroda na goriških tleh. In prav ta povezanost teh krajev s slovensko zgodovino in s spomeniki slovenske kulturne tvornosti, dajejo temu potpisu veliko vrednost. Tako se človek pouči tu o početkih Postojnske jame ter njeni krasoti, o značaju reke Pivke, o predjamske vitezu, o trnovskih pesnikih, o tržaškem čitalniškem življenju, o slovenski morski obali pri Devinu, o zgodovini Gorice in njeni pomembnosti za slovensko slovstvo, o grozotah vojne ter končno o zgodovini Svete gore. Na povratku pa gremo čez Sv. Lucijo, ki nam je dala Preglja, na Podbrdo in po Selški dolini v Ljubljano. Tako se je popis romarske poti iz Ljubljane preko Trsta v Gorico in nazaj čez Podbrdo spremenil v kulturno zgodovinski pogled na ta naš kraj ob Soči, katerega naj bi naši ljudje obiskovali s toplim srcem in takimi očmi, kot je gledal nanj pisatelj te knjižice, ki jo vsem priporočamo.

OPAZOVALEC

NEKAJ IZ PRIMORSKEGA

Duhovniške vesti. G. Mihael Barbič, tomajski dekan, konzistorialni svetnik in župnik v Povirju, je stopil v zaslužni pokoj. — Za dekana tomajske dekanije je bil imenovan g. Jožef Glažer, župnik v Sežani.

Za župniča v Čepovan jeprišel g. Ivan Kretič, ki je bil po vrnitvi iz konfinacije imenovan za župnika v Kojškem, kjer je prej služboval. — Novomašnik g. Mirko Mazora je imenovan za kaplana v Rihemberku, novomašnik g. Ernest Bandelj je šel za župnega upravitelja v Nemški Rut, novomašnik g. Ivan Hlad je nameščen kot kaplan v Bovcu.

G. Štefan Gnjezda, ki je po smrti nepozabnega dekana msgr. Arka upravljal idrijsko župnijo, gre za župnega upravitelja v Podkraj nad Vipavo. G. Franc Gabrenja, župni upravitelj v Podkraju, je imenovan za župnega upravitelja v Lozicah pri Št. Vidu. Župnijo Kojško v Brdih upravlja g. Mario Virgulin.

Duhovniške vesti. G. Jožef Kušman, do zdaj župni upravitelj v Logeh na Kobariškem, je imenovan za župnika v Kojškem. — G. novomašnik Bernardin Godovič gre za župnega upravitelja v Gradno v Brdih. — G. novomašnik Mirko Mazora, ki je bil imenovan za kaplana v Rihemberku, a mesta ni mogel zasesti, ker je kaplanija zasedena, je nameščen kot kaplan v Idriji.

Duhovniške vesti iz tržaške škofije. G. Karel Glažar, dekan tomajski in župnik v Sežani, je imenovan za častnega kanonika stolnega kapitlja v Trstu. — Mons. Ivan Sirotti je bil pred kratkim imenovan in ustoličen za kanonika konkatedralnega kapitlja v Koprju. Mons. Sirotti je bil po odstopu in smrti nepozabnega nadškofa F. B. Sedeja skoraj tri leta apostolski upravitelj goriške nadškofije. L. 1934 je po nalogu Pija XI. zapustil Julijsko krajino. Po petih letih se je sedaj vrnil uživati počitek v svoje rojstno mesto. — G. novomašnik Franc Zlobec je imenovan za kaplana v Postojni.

Solkani. Goriški župan je dal že pred časom prav okusno in čedno urediti naš glavni trg. Zdaj vidimo z njega tudi pročelje župne cerkve.

Mavhinje na Krasu. V nedeljo, 10. septembra je praznovala naša duhovinja izredno lepo slovesnost: blagoslovili smo kip Srca Marijinega. Ob prisotnosti vse dekanijske duhovščine je blagoslovil kip komenski dekan g. Kos. Po izvršenem cerkvenem obredu se jerezvila sijajna procesija skozi vas.

Vipava. Po kratki bolezni je umrl v goriški bolnišnici Joško Premr, dolgoletni kletar Vipavske kleti. Bil je zaveden krščanski mož, ki je bil kot tenorist mnoga leta odlični član našega cerkvenega pevskega zbora.

To in ono. Na področju županstva v Črničah se je močno začela širiti krvava griža. Več oseb je obolelo, nekatere so tudi umrle. Precej bolnikov smo odpeljali tudi v goriško bolnišnico, kjer je eden že umrl. Čujemo, da se je pojavilo več primerov te nevarne bolezni tudi v Gorici. — Od 5. septembra sem so ob četrtkih in petkih zaprte vse mesnice in je prodaja mesa in mesnih izdelkov prepovedana. Tudi v gostilnah, restavracijah in drugih javnih lokalih se ne sme postreči gostom z mesnimi jedmi; namesto mesa se lahko ponudijo ribe. Od 5. septembra naprej se tudi ne smejo klati teleta, ki ne tehtajo 100 kg. — Letos poteče 20 let, kar je bila zasedena Reka. V proslavo dvajsetletnice so bile nameravane razne svečane pro-

slave. Vrhovno tajništvo fašistovske stranke in Rimu pa javlja, da so reške slovesnosti odložene za nedoločen čas. —

Zapri so požigalca. Kakor smo zvedeli, je bil v Gorenjem polju pri Kanalu ob Soči aretiran 20-letni Vladimir Gabrijelčič, ki se bila predzadnje in zadnje nedelje iz senik svojega brata Ivana, s katerim se je skregal. Mladi nepridiprav ima baje na vesti še razne druge pregrehe.

Izletniki. V zadnjem času je v naši Krajini precej živahno tujsko-premetno gibanje. Iz tujine pa imamo največ gostov iz Jugoslavije. Poleg obeh jubilejnih romanj, ki so bila predzadnje in zadnje nedelje iz Ljubljane na Sveto goro s preko 2200 udeleženci, imamo skoraj vsak dan eden ali dva, pa tudi več vozil Jugoslovancev, ki večinoma vsi poleg drugega posetijo tudi svetogorško Marijino svetišče in se poklonijo naši zaščitnici.

Nesreča z motornim kolesom. 26-letni Jože Peršič iz Trnovca pri Gorici je tako nesrečno padel s svojim motorjem, da ga je moral Zeleni križ zapeljati v goriško bolnišnico. Zlomil si je eno roko in ima še razne poškodbe po telesu.

Tomajska dekanija je romala na Sveto goro. V nedeljo, 27. avg., je priromalo na Sveto goro okrog 400 vernikov iz tomajske dekanije na Zgornjem Krasu. Romanje je vodil novi g. dekan, sežanski župnik g. Glažer; spremljalo ga je več duhovnikov iz dekanata. Pri romanju, ki se je izvršilo v najlepšem redu in v splošno zadovoljnost, so bile zastopane vse duhovnije.

Skoraj 1000 romarjev s Postojnsčine na Sveti gor. Zadnje nedeljo, 20. avg., nekaj ur po odhodu 1600 jugoslovanskih romarjev, jedospelo k čudodelni Materi na Sv. gori 940 vernikov iz postojnske, trnovske in jelšanske dekanije. Spremljali so jih številni domači duhovniki. Ostali so na gori vso noč. Po opravljenih pobožnostih so se v ponedeljek vrnili v Gorico, kjer so si ogledali razne zanimivosti. Popoldne ob 2 so se s svojim posebnim vlakom vrnili domov.

Pomembno delo goriškega rojaka. "Da li znate italijanski" je naslov novemu praktičnemu učbeniku, ki ga je napisal naš mladi goriški rojak, delavni g. Dušan Vidmar po svojih lekcijah italijanskega jezika v belgrajski "Politiki".

NEKAJ DROBNIH

V Jelšah je imel te dni svojo prvo sv. daritev domačin g. Alojz Kristan.

— Avto je do smrti povezil 21 letno Kristino Mlekuž iz Podklope pri Bovcu.

— **V Londolu pri Postojni** je požar uničil šest kmetij.

— S 1. septembrom je oblast uknila prodajo kave in je v kavarni ne dobiš več.

— Ker ni nikakega izvoza, je v prodaji sadja usoden zastoj.

— Idrijski rudnik ostane državna last. **Letina na Goriškem** je bila ponekod slaba. Po deževni pomladi je sledila huda suša, nato silne nevihte. Posledica je bila, da je cena živilom že preje zelo porastla. Kg. fižola v strožju koncem avgusta je bil po 2 liri. Tudi vinski pridelek je utrpel mnogo škode.

— **V Ledinah** nad Idrijo so našli mrtvega Franca Dežela, katerega je napadla žena iz ljubosumnosti in ga pobila s — pilo.

Idrija ima sedaj italijanskega duhovnika župnika Ettore Carletti. Veronauk in dušno oskrbo italijanskih vernikov je doslej oskrboval frančiškan Paolino Bossetti. Sedaj so njega odpoklicali in je prevzel vse to delo novi župnik sam.

Tabor Primorcev se je vršil v Novem

mestu 13. avg. Sodelovala so sledeča društva: Istra, Trst, Gorica iz Karlova, "Orjem" iz Kočevja in novomeško društvo "Soča", ki je vodila tabor.

V Vrtovinu pri Črničah je gorelo v hiši Oskarja Pregelj.

V Lokavcu pri Čepovanu je zgorel senik Antonu Šuligoju.

V Podlanišču na Cerkljanskem je zažgala strela pri Štublju. Škode je 40.000 lir.

Brez potnega lista. Ker sta skrivaj, brez potnega lista prekorajčila jugoslovansko mejo, je idrijska sodnija odsodila na tri mesece zopora Stanislava Lavrenčiča iz Vrhpolja in Julija Kerševana iz Gradiškatice.

Klana pri Ilirski Bistrici. Prefekturni komisar naše občine učitelj E. Hafner je bil poklican pod orožje, zato se je moral odpovedati vodstvu njene uprave. Za njegovega naslednika je imenovan g. G. Salvatore, ki vodi že posle županstva v Ilirski Bistrici.

OSLOVSKA DIRKA

Da časi le še niso tako resni, priča dogodek, ki se je pripetil 2. avgusta v Pulju. Priedili so ob 6 zvečer ob morski obali oslovske dirke. Nabralo se je na teh tekmah toliko ljudi, kolikor bi jih bilo na drugo prireditev gotovo težko privabiti. Oslovske dirke so vendar le nekaj posebnega, zlasti pa še v časih, ki jih zdaj preživljamo. Za tistega osla, ki bo prispel prvi na cilj, je bila določena precejšnja nagrada, prav za prav kar tri: radio aparat, kuhinjska posoda in šivalni stroj. Druga nagrada je bila štedilnik, tretja pa tapecirano pohištvo. Naslednjih osem (seveda ne oslov, pač pa njihovih gospodarjev) je dobilo tolažilne nagrade.

"MANDŽURSKIH PROSTOVOLJCEV" NE POBIRAJO VEČ

Ne samo drugod po Italiji, pač pa tudi po Julijski krajini so pred kratkim delali propagando za to, da bi semoški, ki so sposobni za vojsko, v čim večjem številu prijavi kot mandžurski prostovoljci. Obljubljali so jim poleg drugih ugodnosti tudi po 20 lir dnevne plače. Prav redki so se za to službo prijavi, kajti večina je prepričana, da ni ravno preveč pametno prelivati svojo kri za tuje tam daleč na Vzhodu. Pri tej priliki se je spet pokazalo, da je naše prebivalstvo pripravljeno rajši umreti v še tako žalostnih razmerah na svoji lastni zemlji, kakor pa se vdinjati v službo za tujca in za njegove lastne koristi.

Podpis nemško-sovjetske nenapadalne pogodbe, pa je začuda vpliva tudi na pobiranje teh "mandžurskih prostovoljcev" po Julijski Krajini. Kot bi trenil, je prenehala ta propaganda, ker je trikot Rim-Berlin-Tokio igubil kar dve stranici. Japonci so se ohladili in nič več ne poudarjajo, kako prijateljske vezi obstoje med Tokijem na eni ter Rimom in Berlinom na drugi strani. Zato so po Italiji tudi prenehali pobirati prostovoljce, ki bi se topli za Japonce.

Kanal (Poroka). Dne 16. avgusta se je poročil g. France Blazič z gđe. Lojziko Šterlinko. Poročil ju je ženinov brat, g. novomašnik p. Ciril. Mnogo sreče!

... Smrtna kosa. V e jiroGev taointaoi
✚ **Smrtna kosa.** V Gorici je v hiralnici umrl po kratkem bolehanju bivši trgovec s klobuki Josip Fon, star 60 let. N. p. v m.!

Kmetijsko šolo gradijo v Poljčah na Gorenjskem, ki bo impozantna stavba, katere namen bo pospeševati predvsem gorenjsko planinsko kmečko gospodarstvo.

MISIJONSKO PISMO

Prekmurec — kitajski škof. Sporočam vam veselo vest, da je sin Slov. Krajine, vsem dobro znani msgr. Kerec, imenovan za apostolskega administratorja čautunske škofije. Najvišji cerkveni dostojanstvenik na Kitajskem msgr. Zanin (ima pod seboj 120 škofov) je izredno zadovoljen z njegovim delovanjem. Včeraj mi je poleg drugega tudi dejal: Msgr. Kerec se v vseh, tudi najkočljivejših vprašanjih in položajih zelo hitro znajde in s spretno roko in previdnim načinom razreši težka vprašanja. Njegov organizatoričen duh je nenavaden. Pohvala visokega prelata je pa tudi čast našega slov. naroda. Tudi iz čautuna samega prihajajo mnoga, zelo pohvalna poročila in ga je ljudstvo z vsemi častmi sprejelo za svojega pastirja. Te dni ga pričakujem tu v Junnanu, da mi da potrebna navodila, kako ga naj nadomestujem. Hkrati se bo pa tudi pogovoril z msgr. Zaninora o bodoči ureditvi nove škofije. Mislim, da zaenkrat ne bo mogel zapustiti čautuna in Vas obiskati v domovini ter Vas poprositi za milodare, da se poplačajo velikanski dolgovi, ki so nastali pri zidavi te hiše. Upam pa, da bo ljubi Bog že zbučil nove darovalce, ki nam bodo pomagali. Potreba je res velika in kdor hitro da, dvakrat da, kajti obresti iz dneva v dan rastejo.

Najlepše Vas, preč. g. urednik, pozdravlja v Sreču Jezusa in Marije vdani

Majeen Andrej, salez. duhovnik.

Beltince je obiskal sloveči slovenski slikar Božidar Jakac, ki je posnel več pokrajinskih motivov po okolici.

Ivan Škafar, izseljenski duhovnik je obiskal rojake iz Prekmurja, ki se mude na sezonskem delu po Jugoslaviji v Podravini, Bački, Banatu in Baranji. Največ jih je seveda v Belju, kjer je veliko državno posestvo, ki meri 50.000 ha. Na tem veleposestvu je zaposlenih sedaj 850 naših domačinov, ki so raztreseni po raznih upravah. V celoti so zaposljeni naši ljudje na 17 posestvih in stanujejo na 24 pristanah. Delo je pa le začasno in po nekod traja le par mesecev, malokje pol leta.

Zasluzek ni povsod enak. Po nekod dobe poleg denarne plače tudi pšenice. V Belju dobivajo od 12 do 14 Din na dan.

Duhovnikovega obiska so bili zelo veseli in so po nekaterih krajih imeli mal misijon.

Obiskal je Prekmurje kitajski škof Čeng. Mašo je imel v Soboti in Beltincih. G. Bajlec mu jedal na razpolago avto, da si je mogel deželo bolj ogledati. Obiskal je zlasti domačine onih, kateri delujejo v kitajskih misijonih. Bil je v Krogu, na domu misijonarja Meolica, v Melincih od koder jesestra Maršič, obiskal je šefa prekmurske borze dela, ki je brat misijonarja Jožefa Kereca, šel je tudi k Sv. Sebeščanu, na dom Kerecev.

Desetletnico prve mature na gimnaziji v Murski Soboti so naši maturanti obhajali 17. avgusta t. l. v Murski Soboti. Slavnost se je začela s sv. mašo v župnijski cerkvi. Slavljenjenci so nekaj časa ostali v Murski Soboti; popoldne so naredili izlet k Sv. Sebeščanu, kjer so si ogledali slikanje cerkve. Toda sebeščanski župnik g. Bejek Janko jih nikar ni pustil, da bi odšli kar tako, ampak jih je v svoji gostoljubnosti Zadržal pri sebi in pogostil. — Izmed 11 maturantov so se slavnosti udeležili sledeči: Berden Jožef, ekspozit na Hotizi; Horvat Jožef, banovinski uradnik v Murski Soboti; Koren Ivan, ekspozit v Kobilju; Marič Ludvik, banovinski uradnik v Murski Soboti; Šoštarec Alojzij, profesor verouka v Murski Soboti in dr. Haj-

dinjak Jožef, banovinski zdravnik v Ljutomeru.

Bogojina. Prosvetno društvo "Sloga" je dobilo od banske uprave 2000 Din, od občine pa 500 podpore.

Izlet po Prekmurju je priredilo Slov. kat. akad. društvo Zavednost. Njihov pot je vodil skozi Kobilje, Prosenjakovec na Hodoš, od tam v Velike Dolence, v Grad, k Sv. Jurju, naslednji dan pa do Soboti.

Manučer Joško je imenovan za profesorja v Celju.

V Vančavesi se je poročil Alojzij Gider, brat Tišenskega župana, ki je vzel Frido Lončar.

Iz Francije so prišli na obisk v domovino nekateri izseljenci, katere je prav doma zalotila vojna. 11. sept. so se vrnili tisti, ki jih je bilo volja.

Gomilica. Poslovil se je šolski upravitelj Rakoci Janoš, ki je 35 let vodil mladino v tistem kraju.

V Soboti je 11. sept. pogorel Dietrichov kino.

Lendava. Pod vodstvom g. kaplana Gjörköša je lepo število lendavskih farnikov obiskalo 10. sept. romarsko mesto Marija Lovre v Medjimurju. — G. plebanoš Bakan so se srečno i okrepečani vrnoli med svoje ovce iz počivališča na Goričkom. — Kantoreko službo je začasno, do volitev novoga kantora, prevzel g. Szép Janoš vučiteo v pok. i bivši kantor. — Na Malo mešo je do sto nedužne dečice pristopilo k sv. obhajili štera je vpisana v Marijin vrtec, ki ga vodi g. kaplan Gjörköš.

V Lendavi je bil upokojen šef davkarije Cimerman. Za vršilca dolžnosti je bil imenovan domačin Davorin Gruškovnjak.

Carinska poslopja se bodo zidala. V sobočkom srezu se bo v kratkom začnola z zidanjom petero velikih carinskih zidin. Te bodo na Cankovi, v Gederoveih, v Rogoševskoj občini, v Martinji i na Hodoši. Pred štirimi tjedni je posebna komisija, določena od ministerstva financ, izvršila ešče nekše zadnje terenske spremembe. Tak je komisija na Cankovi i na Hodoši zavrgla staro zemlišče i tam včas na lici mesta kúpila nova primernejša zemlišča. Vseh pet poslopij bo koštalo okoli 2 milijona 300.000 din. Zidine bo gradila država, ostanejo pa last občine. S tem bo našoj krajini tudi vno go pomagano, ob prvim dobijo pri zidanji vno go naši delavci služ, ob drugim pa zidine ostanejo last naših občin.

Rogan razbojnik mrtev. Sin naše Goričke, Rogan je dugši čas ropao po štajeri. Zadnji čas se je zadržavao v okolici Maribora. V Maribori na Koroškoj cesti se je skrivao v nekoj hiši i proso od ženske obed, ki ga je poznala. Ta je šla taki na stražnico. Policija z žandari je obkolila hišo i ga z štirami strelji vmorila, ar je 3 krat strela na nje i se ne šteo vdati. Star je bio te zgubljen sin Slovenske Krajine 28 let. Vno go pestvije se je navčeo v vozi v družbi pokvarjenih tovarišov.

M. Soboti. Na gimnazijo se je spisalo 648 dijakov, med temi je 184 dijakinj. Kak prepotreben bi bio neki zavod za deklice. Za honorarnoga veroučitelja je imenüvani na gimnaziji č. g. Zajc Ivan, salezijanec.

Prosenjakovci. Z lepov slovesnostjov se je zročeo svojem i nameni novi gasilski dom pri nas septembra 17. v nedelo.

Naš dožnjek v francoskoj cerkvi. Naš izseljenec Jožef Gutman je za časa žetve rad pleo kakše lične vzorec iz vlatovja. To je vido njegov gospodar i ga je naproso, naj napravi nekaj za cerkev, kda bo v njihovoj cerkvi svetek žetve. Jožef

se je potrudio i spleo krasen dožnjek: vse polske cvetlice je zbrao v njem, največ divje ščipke, klinec i detelco poleg plemenitoga pšeničnoga vlatovja. Vse je tako lepo pleo, da so vsi cveti gledali gor, proti Tistomi, ki nam je vse to podario. Šče bole pa so o tom velikom Dobrotniki govorili simbolični vzorec: veliko Sree, križ, 5 ran, znamenje Trojstva i večni posvet. Vse to je tak lepo združo, da je zmed 80 dožnjekov dobo prvo oceno i pri večernicaj javno dekanovo pohvalo dne 27. avgusta v podeželskoj cerkvi v Gidy (Loiret), kje so ga pa tudi Parižani (dosta se jih je zdaj odmeknola na deželo) odkritosrečno občüdüvali. Isti izseljenec je naredo slični dožnjek tudi za sosednjo cerkev v Artenais i ravno tak dobo prvenstvo.

Martjanci. Na posredovanje poslanca g. Bajleca smo dobili na našo šolo od banovine podporo 5.000 din. Prav tak je dobilo naše prosv. društvo podporo 2.000 din za posredovanje g. poslanca.

Izstradani delavci se vračajo z Francije. Velike čupore naših delavcov se vrača z Francije, vno go brez penez i lačni, da bi zid grizli. Eden siromak je celo bos prišo domo z Francije. Frank je spadno pod dinar. Za 80 par se zmeni. Nam se do dna srca smilijo naši z Francije se vračajoči delavci i njim želemo, da bi si odpomogli doma i najšli pod domačov strehov mir i zadovolstvo. Z edrim njim Rafaelova družba za Slovensko krajino nanznanja, da ki majo kakše pritožbe, naj je njej izročijo, keliko de se moglo, de

Ferletič, Novak in Oselj iz Bahie Blanke na obisku v Coronel Dorrego.

njim šla na roko. Naš izseljenski komisarjat ne zapreti v Parizi i tam se nahajajo tudi ešče izseljeniški duhovnik, g. Camplin.

inje1920 staBgvom, biimtm etaoi o taoot

Vodovod v Suhu krajini. 40 let so ga obetali. Sedanji ljubljanski ban dr. Marko Natlačen, doma od Vipave, pa je to zadevo bolj krepko poprijel, ker ve, kaj je voda za kmeta. Že lani so začeli dela pri izviru Globočec pri Zagradcu, ki je dal več vode, kot so preje upali. Letos se dela nadaljujejo. Gradijo vse potrebno za dovajanje vode v rezervoar na Stražnem vrhu, ki bo držal 3/4 milijona litrov vode. Prihodnje leto bo voda že pritekla v vasi Kal, Ambrus in Primčevs. Ostale vasi pa bodo mogle zajemati vodo pri vodovodnih napravah, da ne bo treba v času suše hoditi po njo več ur daleč v dolino reke Krke.

Letalski klub na Jesenicah kaže zelo mnogo delavnosti, kar je tudi razumljivo, ker je tam največ neustrašenih planincev, ki se neboje prepadov in višine. 20. avgusta se je na Jesenicah vršil letalski mi-

ting, kateremu je prisostvovalo 7000 gledalcev. Tedaj jebilo blagoslovljeno jese- niško letališče.

Slovenci v Zagrebu so 20. avgusta po- hiteli v Ksaversko dolino na grob ve- lika škofa Mahniča, sina slovenskega Krasa, škofa na otoku Krku. Vsako leto se tega shoda vdeleži zelo mnogo naših, ki žive v Zagrebu.

Škofja loka, eno najstarejših sloven- skih mest je tudi poskrbelo, da se ohrani slovenski zgodovini, kar je še mogoče re- šiti. zgodovinskih spomenikov iz škofjelo- ške okolice. 27. avgusta je bil otvorjen muzej, ki bo seznanjal obiskovalce z vse- mi pomembnostmi loške okolice in mesta. Znano je, da je od tam izšlo mnogo slav- nih slovenskih mož: Tavčar, Ušeničnik, in cela množica mlajših, katerih imena uživajo veliko spoštovanje v sodobnem svetu.

V Sošicah na Vlaškem nad Metliko je bil blagoslovljen nov samostan sester Va- siljank. Imel bo sirotišnico in skrbel tudi za gospodinjste tečaje. To je pač prva tovrstna ustanova na Vlaškem.

Slovenci in Hrvatje po sporazumu. V Zagrebu izhaja list Hrvatska Straža, ki ga ureja dr. Janko Šimrak. Mož sicer marsi- kaj ve. Saj nosi doktorski naslov, pa bi svoje znanje rad pokazal tudi sedaj in misli, da semora delati učenega na slo- venski račun. V svojem dnevniku razmo- triva da je Bela krajina — hrvaška... Sicer pravi, da je ne morejo za hrvaško zahtevati, ker je po zgodovinskem razvoju že bila prideljena k Sloveniji... Zahteva pa za Hrvaško štrigovsko občino v Medži- murju in upravo železnice od Buhjar- cev do Karlovca, kar spada v ljubljansko železniško ravnateljstvo. Nič pa se ne do- misli, da bi bilo treba vrniti Sloveniji Osilnico na Kulpi, Trato in Drago.

NEKAJ IZ KOROŠKE

Uvedba izkaznic za življenjske potreb- ščine je zelo neprijetno odjeknila med ljudstvom na Koroškem. Preveč v živem spominu so še zadnja leta svetovne vojne, ko se je konzum urejeval s podobnimi iz- kaznicami. Čeprav je propaganda z vse- mi silami delala, da bi prepričala ljudstvo, da uvedba izkaznic ni nikakor znamenje pomanjkanja življenjskih potrebščin, tem- več samo sredstvo za pravičnejšo razde- litev dobrin med narodom, se je vendar pojavila med ljudstvom velika bojazen, da bi se mogoče vendarle znale ponoviti bridke preizkušnje pretekle vojne, ko so ljudje imeli sicer izkaznice, a se nanje prečesto ni nič prejelo. Pa že sama odme- ra življenjskih potrebščin vzbuja pomisle- ke. Tako je n. pr. določeno za vsakega odraslega človeka 280 gramov sladkorja na teden, dalje 63 gr. kavinih izdelkov (kave in primesi); posebno nizka pa se zdi odmera mleka: za otroke pod 6 let je določenih po 7 desetink litra mleka na dan, za otroke nad 6 let po pol litra in za vse ostale od 14. leta dalje po dve de- setinki litra mleka na dan. Izjemo tvo- rijo samo doječe matere, ki jim je od- merjenih tudi 7 desetink litra mleka na dan. Prav tako so ljudje v skrbeh, kako bo z dodelitvijo tkanin, blaga in obutve, ki zaenkrat še ni določena. — Bencin se oddaja samo še na podlagi posebnih iz- kaznic, ki jih izstavlja policija ali vojaška oblast. Zato pade v oči, da je avtomobil- ski promet v zadnjem času skoro popolno- ma izostal. Redki inozemci se od časa do časa pojavijo na cestah, ker pa imajo ve- like težkoče pri nabavi bencina, je tudi teh vedno manj.

Uredba o zastavah. Uprava banovine Hrvatske v Zagrebu je izdala odredbo o zastavah. Na tistih zgradbah, v katerih

so uradi skupne države, bo visela samo jugoslovanska državna zastava. Na jav- nih zgradbah banovine Hrvatske bo vi- sešah hravtska zastava na desni, državna zastava na levi strani.

Jugoslovanska vina so dobila častno priznanje na vinarskem kongresu v nem- škem Kreutznachu, kjer je bila vinska razstava iz vseh evropskih dežel. Naša država jerastavila vina iz Dalmacije in Slovenskih gorje.

Perzija je poslala v Jugoslavijo komi- sijo da nakupi jugoslovanskih konj za perzijsko vojsko. Kupili so 7000 konj in plačali po 7000 Din žival.

Nova autozveza je stekla med Drav- skim poljem in Slovenskimi goricami. Vo- zni dvakrat dnevno na progi Ptuj—Sv. Ur- ban—Sv. Bolfenk—Sv. Andraž—Juršinec (Sv. Lovrene)—Ptuj.

Veržniki so se že pričeli gibati tudi v Ljubljani. Kakor jim je tukaj v Argenti- ni morala oblast stopiti na prste, je tudi ljubljanski mestni tržni urad opozoril na obstoječi zakon, ki kaznuje s 50.000 din globe tiste, ki navijajo cene življenjskim potrebščinam.

Sladkorna produkcija v Jugoslavij bo dala to leto 12.000 vagonov sladkorja in bo s tem pokrita vsa domača potreba.

V Rajhenburgu je pogorela samostan- ska učilnica.

Hranilne vloge se bodo v Jugoslaviji iz- plačevale po novi uredbi. Vloge do 5000 Din se izplačajo na zahtevo kadarkoli. Višje vloge pa v določenem odpovednem roku, ki postopoma raste do 3 mesece za vsote čez 50.000 Din. To pomeni, da je ju- goslovansko gospodarstvo precej dobro ustaljeno.

Ljubljanska bolnica je svoj kirurški oddelek povečala s prizidavo enonadstrop- nega prizidka ki ima 25 sob s 130 poste- ljami.

Sadni trg v Jugoslaviji je bil radi iz- bruha vojne zelo oškodovan. Vlada se je zato pozanimala za položaj in je nakupila 1500 vagonov sliv za prehrano vojske. Kmetijsko ministrstvo pa dela na to, da bi se napravilo tudi večje količine mar- melade. Odobrenih je bilo 60 milj. Din kot kapital za podporo prizadevanju za ure- ditev sadnega trga.

čespljev teden v Ljubljani se je vršil od 13 do 20 sept. Kmetje so mogli pripeljati česplje brez trošarine in seje tako to sad- je mnogo ceneje lahko prodalo. Prodale so se zelo velike množine česplj. Po- dobno so napravili tudi v Mariboru.

šempeter pri Novem mestu je dokazal svojo zvesto ljubezen svojemu župniku Vovkotu, ki je praznoval 60 letnico. Ta župnik je žedolgo let popolnoma slep in vendar zvesto vrši svoje delo in so nje- gove pridige prvi posebno ganljive. — 10. septembra je bila otvorjena nova sud- na sušilnica.

Tržne cene koncem septembra: Pšeni- ca, ječmen, oves: med 1.80—2.30 Din; Ljubljanske cene so vedno za spoznanje višje kot Mariborske; koroza med 1.65—1.90 Din; fižol po kakovosti od 2.50—4.— Din.; krompir 1.25 Din.; seno med 65 do 90 Din za 160 kg; slama 30 Din; kurivo: drva okrog 100 Din m3, premog 390 Din 1000 kg; oglje 2.— Din kg. Voli: med 3.75 in 4.50 Din za kg.; teleta med 6—7 Din kg.; prašiči: med 7—9 Din za kg. po ka- kovosti in kraju.

V Ljubljani se je poročil večletni pred- sednik idrijskega krožka profesor Janko Kumer z Berto Čehovo. Poročila sta se tu- di uradnik bolnice Idriječan Jože Rupnik in urednica Istre Siava Boštjančičeva iz Prema.

Avtomobilistična dirka se je vršila v

Belgradu okrog Kalimegdana, kjer sodijo da je najlepše dirkališče v celi Evropi, ker je vsa cesta pregledna iz vrha, kjer se je zbralo 75.000 gledalcev, ki so tek- mam prisostvovali od 11 do 18 ure v ne- deljo 3. sept.

† **Janko Cegnar**, trnovski župnik je umrl 10. sept. Pokojni je bil sin sedlarja iz Sta- re Loke. Deloval je kot kaplan najprej v Žireh, bil jenato vojni kurat, pozneje je deloval v Ljubljani, bil nato moravški dekan in sedaj je svoj življenjski tek do- končal kot župnik v Trnovem v Ljublja- ni. Pokojni jebil čudovito ljubeznjiv mož, živa podoba duhovnika po vzoru Jezuso- vem in zato je bil tudi tako priljubljen, da so povsod jokali za njim, ko je odha- jal in tudi na njegovem grobu plakajo.

Na Ptujski gori se je 10. sept. vršil ta- bor slovenskih deklet, ki je zelo lepo uspel in navdušil mladenke za prelepe ideale, na katerih sloni družinska sreča in ve- selje.

Hrvatski Sokol je bil pred časom raz- puščen; tedaj ko je bil proglašen Jugoslo- vanski Sokol kot edina mladinska organi- zacija. Sedaj pa ureditvi v državi so se zbrali bivši hrvaški Sokoli in sklenili da te ustanove ne obnove več, temveč so od- ločili, da naj bo njihova skupna mladins- ka organizacija novoustanovljeni "Hr- vatski Junak".

Slovenske gimnazije so letos dosegle re- kordno število. Upisanih je bilo 13.000 di- jakov.

Kranj dobi impozantno poštno poslopje, ki bo stalo na voglu Majstrovega trga in Bleiweisove ulice.

† **Alolf Lapažne**, profesor v Zagrebu je umrl. Pokojni je bil pred 50 leti rojen v Idriji.

Iz Kostanjevice zvemo, da je bil odli- kovan častiti g. Golob, mestni župnik in dekan ter župan Likar, oba zelo zaslužna ne le za domači kraj, temveč tudi za vsa krško dolino. — Umrla je štihovala ma- ma iz Malene. Dobra žena je zapustila blag spomin.

V Ajdovcu pri Žužemberku je bil 17. sept. blagoslovljen Gnidovčev "Prosvetni dom", ki je spomenik velikemu škofu Janezu Gnidovcu, rojenemu v Ajdovcu. Isti dan se je vršila lepa prosvetna pri- reditev.

Radiofonija v Jugoslaviji ni kaj poseb- nega. Še najbolj so se pognali v tem Slo- venci, kjer je radionaročnikov daleč naj- več. Na celotnem ozemlju Jugoslavije pa pride na 1000 prebivalcev komaj 9 apar- atov. Celokupna jakost oddajnih postaj je bila komaj 27 kw. Primera z drugimi državami pokaže zares slab razvoj v tem smislu. Saj so bili celo na Poljskem na 100 oseb 3 aparati in jakost postaj 834 kw. Z ozirom na to dejstvo je poštno mini- sterstvo, v čigar področje radio spada, sklenilo, da se razlastita privatni radio- družbi ki sta imeli v zakupu radio v Belgradu in Zagrebu in da prevzame ini- ciativo država.

OD P R L S E M

Brusilnico

Priporočam se vsem našim Slovincem.

Brusim nože, škarje, britve, opera- cijsko orodje, lasne stroje i. t. d. —
Rojaki, obiščite me

Štefan Smodiš

Calle MANUEL ESTEVEZ 553
A V E L L A N E D A

LISICA ZVITOREPKA

LISICA BABICA

Ko sta se volk in lisica zarana zbudila, sta začutila silno praznino v želodecih. Zvitorepka dvigne lene kosti svojega telesa in pravi: "Striček, ali pojdeva danes zopet skupaj po plen na vas? Sinoči sem jo sicer presneto izkúpila, pa naj bo, spremim te tudi danes. Jaz bom stražila, a ti boš odnašal, kar se bo dalo iztakniti." Lisica ga je kar tikala, češ, saj sva v botrinji!

In odtihotapila sta skupno na kradež. V vasi je bilo vsetiho in prazno: moški in ženske so bili odšli na senožet, otroci pa so bili v grahu.

"Hm, striček, zdaj sva vendar brez skrbi; kakor da so vso vas z brezovo metlo ometli, tako je vse prazno in izmrlo! Tu pač smeva početi, kar nama je ljubo in drago!"

In Zvitorepka se je splazila na parno in zadavila dve kuri. Ko je odnesla svoj plen, jedejala volku: "Zdaj pa pojdi ti, striček, — tebi pride vrsta! Počakam te tule na straži in bom oprezovala na vse strani!"

Volk jo je ubral naravnost v vas. Dospelši na sredo vasi, je začel lajanje; ljudje so bili namreč zaprli psa v hišo. Lakotnik jo je preplašen ubral tja proti koncu vasi in se skrila za samotno klet. Ko pa je videl, da ga nihče ne preganja in da mu tudi lisica ne daje nikakega svarilnega znamenja, jevlomil v klet ter pobasal piskre masla, ki je stal na polici.

Volk in lisica sta se nato odpravila s svojim plenom domov. Za večerjo sta si nacvrta naložljene kuretine, in ko sta se najdla od sitega, sta legla spat.

Lisici pa se je ponoči zljubilo masla; zato je potihoma vstala in se splazila k piskrecu. Ali prav tedaj se je volk prebudil in se godrnjaje prevalil na drugo plat. Lisica je švignila od piskrea in naglo zopet legla. Volku pa se je takoj zazdelo, kaj je; vstal je torej, vzjel piskre z maslom ter ga odnesel v vežo, kjer ga je postavil na visoko polico, da bi ga lisica ne dosegla.

"Kako bi jo splela", je premišljevala zdaj lisica, "kako bi prekanila volka in mu polizala maslo?"

Drugo jutro se je zopet volk odpravil v log po drv, da bi bilo s čim zakuriti mrzlo peč. Ta prilika sejezdela Zvitorepki prav kakor nalašč, da si nekoliko posladka hripavo grlo. Poiskala je lestvico, pristavila jo k steni in zlezla na polico, kamor se je bil volk shranil svoj sladki plen. Že se je hotela lotiti masla, toda hipoma seje zmišlila volka. Strah jo je prešinil, kaj bo, ako se vrne volk zvečer domov in najde piskre prazen. Premagala se jetorej, pogoltnila slino in legla za peč.

Volk se je vrnil prav pozno zvečer domov. Posetil je bil Pohlstavko, a pred Volkostečino so ga spazili psi in ga nato pojali po goščavi. Prišedši domov, je tožil, da je silno utrujen. Zleknil se je na ležišče, a poprej se je še prepričal, ali ni morda maslo načeto.

Ponoči potrka Zvitorepka, ležeča pri oknu, z repom ob steno in zakliče z izpremenjenim glasom: "Mamica babica, vstani hitro ter hiti k nam!"

"Kdo je zunaj?" zagodrnja volk. "Kaj je tako silnega?"

"Oh, striček moj dragi, prijatelj kunc me zove h krstu."

"No, pa pojdi; toda glej da sedo svita vrneš!"

"Če pojde vse po sreči, se vrnem ta-

koj!"

Lisica je odprla in zaloputnila vrata, poružila z zapahom, a nato je ostala v veži. Ko je bilo vse utihnilo in je volk vnovič jel smrčati, je smuknila po lestvico, po njej pa na polico k piskrecu — in mlask! mlask po maslu. Šele ko je zora zasvetila skoz špranjo, se je vrnila v izbo.

A volk jo je vprašal: "No, kuma, kaj je Bog dal dobrega?"

"Ej, prvenček je, dragi striček, prvenček!"

Drugo noč je bila lisica prav tisto zvi-jačo ponovila: nalizala seje masla, poružila z zapahom in se nato javila volku.

"No, kuma, kaj pa je danes Bog poslal?"

"Ej, sredinček je, dragi striček, sredinček!"

Tudi tretjo noč je lisica zvodila volka ter mu zatrjevala na njegovo vprašanje: "Postružek je, striček moj, postružek!" Nekaj dni pozneje pravi volk lisici: "Čas bi žebil, kuma, da napraviva veliko botrino, kakor sva se bila domenila. Treba bo pripraviti mesa, a zabele nama itak ne manjka; saj imava menda še poln piskre?"

"Seveda, za meso se je treba pobrigati; maslo si pa itak sam shranil in s te visoke police ti ga gotovo nihče ne ukrade!"

Odpravila sta se na lov, a to pot vsak na svojo roko. Volk je prinesel zatrepano jagnje in privlekel za uhlje tolstega pujska, lisica pa je nanosila pišk in piščancev. Vse je že bilo pripravljeno za pirovanje, le z maslom je še bilo treba zabeliti; kdo bi neki o velikem prazniku jedel rôdo in nezabljeno!

"Striček," pravi lisica, "pojdi no in prinesi masla!"

"Precej, precej, kumica, hitro ti ga prinesem!" odvrne volk, odhiti v vežo in se spne na polico. Toda ko vzame piskre v roke, vidi, da je prazen — a o maslu ne sluha ne duha!

Volka to silno razpali; razjarjen zakriči: "Kuma, kje je maslo?... Kdo ga je snedel?... Kuma, ti si ga polizala!"

"Kaj robantiš, striček?... Jaz masla še videca nisem, tem manj, da bi ga bila povohala!... Saj si vendar sam postavil piskre na visoko polico; to pa tudi več, da jaz ne dosežem tako visoko. Najbrž si ga sam polizal, a zdaj bi rad krivdo zvalil na mene!"

"Tako — čega nisi ti, kdo ga je pa pomlaskal?"

"Saj sem žedejala: gotovo ti sam!... Le lepo tiho bodi — mene ne ukaniš!"

Volk se jame rotiti, da ni masla niti povohal niti se dotaknil piskrea.

"Nehaj vendar šentovati! Mene že ušesa bolé!" pravi lisica. "Kmalu se prepričava, kdo je kriv! Kdor je maslo pojedel, temu se bo tudi raztopilo. Treba je le, da peč prav dobro zakuriva, pa zbočki leževa na toplo. Kmalu se resnica izkaže! Samo prazni piskre mi še daj poprej, da ga spravim!"

Volk ji jedal piskre, a lisica ga je skrivoma ostrgala s šapico. Nato sta legla k peči. Lakotniku jetoplotava uga-jala in kmalu je zadremal in zahrkal. Zvitorepka pa jejela gladiti spečega volka z omastjeno tačico, da je bil po trebuhu ves masten.

"Kaj pa delaš, kuma, hm?" je vprašal volk, ko ga je predramilo drgnjenje.

"Kaj delam, praviš?... Gledam te, kako se ti maslo cedi iz trebuha. Le potiplji

se po lakotnicah, ves si že masten! Ali nisem rekla, da seizkaze, resnica? Kako bi se neki maslo cedilo iz tebe, če bi ga ne bil polizal? In svojo krivdo si novel se name zvaliti! Ti zviti tat, kako se je uelal nedoiznega! Naposled je pa vendar resnica in pravica zmagala!"

Volk se jepotipal po lakotnicah in kolkih. Ko je pa videl, da jeres masten, ga je oilo sram; podhuljeno je pogledal po sebi ter molčal.

ZAPLENJENA SVINJA

Ko se je Lakotnik zjutraj prebudil, je zopet začutil veliko praznino v želodecu. Izukal je po vseh ioncih in skledah, toda niti mrvice ni bilo ostalo od pirovanja; vse je bilo polizano. A da je Zvitorepka še bedno nrpala in spala, četudi je bil že velik dan, to je volka še bolj razkačilo.

Naposled se ni mogel več premagovati; ljuto je stresel in premikastil zaspanko ter zakričal nanjo: "Hej, vstani, dremavka! Včeraj si si ves bozjidan brado mastila in norce pasja; danes pa imam jaz zaspam ponedeljek ter hočem malo pole-nariti. Le brž na noge, pa preskrbi pošteno kosilo zame, za Pohlstavko in za mojo deco! Pa le hitro, čenočeš, da bi bilo konec najnega prijateljstva, ki je že itak na zadnji zarez!"

"Čemu toliko kriča in vika, častiti moj stric in gospod?" mu oponese Zvitorepka, "saj ni treba, da bi mi že za vsako betvico oskubil kozuh!"

"To rekši, se je lenivo skobacala z ležišča, poglajula svoj svetli rjavi kozuh in si navihala resine pod nosom. Ko je bila končno povsem napravljena, je dejala:

"Zdaj pa le z mano, gospod stric, kosilo naju že čaka!"

Lisica je zvodila volka globoko v goščavo, dokler nista dospela do samotnega laza, kjer se je kolovoz spuščal v strm klance. Tu sta legla za leščevje ob precej visoki groblji, odkoder sta imela prost razgled po vsej vkrebrici in daleč vzdolž po kolovozu. Ko sta nekaj časa mirno oprezovala, se jima jepo poti približal kmet z zaklano svinjo na rami. Breme je bilotežko, pot pa strma in vegasta. Mož je zatogadelj večkrat postajal, težko sopihajoč navkreber.

"Le dobro poslušaj, kaj ti zdaj velim!" zašepeče lisica volku na uho. "Jaz pojdem in zvodim tegale kmeta za nos, ti pa bodi lepo na oprezu! Kadar boš videl, da sem ga zvalila žedosti daleč v stran, tedaj pa odnesi svinjo domov in počakaj, da si plen lepo razdeliva!"

Ko je lisica tako volka poučila, je odtihotapila skoz grmovje in se navidez nerodno prekomatala na kolovoz. Po poti je šantucala navkreber, kakor da je krevljasta na vse štiri.

Kmetič je zagledal šepajočo lisico in si mislil: "Glej ga kleka, ta jo je nekje pošteno izkúpila! Hm, kaj pa, če bi majčkeno poskočil za njo! Tako lep kozušček kakor ga ima — to ne bi bilo napakno. Prgišče denarece dobim zanj pri krznarju!"

Položil je torej svinjče na tla, pograbil krepelce in jo ulil za lisico. Ta pa je zvaljajala kmetiča čez groblje in jarke, navkreber in navzdol, čez kamen in brin, dokler se ni ustavil ves upehan, debele pol ure daleč vstran od pota.

Medtem se je Lakotnik spravil nad svinjo. Trgal in obiral jo je na vse pretege in se ni prej oddahnil, da je pojužinal tolstega pujska s kostmi in kožo vred; lisica mu še na mar ni hodila.

(Dalje prihodnjč)

KRISTUS IN DELAVEC

Dobrodelni cehi, ki smo o njih govorili, so bili izključno le za obrtnike, mizarje, zidarje, usnarje, tkalce, trgovce, zdravnike, pravdarje... Položaj kmeta pa žal, ni bil tako prijazen. Prav tu je ostalo še mnogo sledi starega suženjstva. Nad kmetijami so gospodovali grofje, ki so bili čisto okrutni in skopi. Res, da srednjeveški kmet ni bil več suženj, ker mu je bila priznana osebnost, toda popolne prostosti še ni imel. Najhujše je bilo to, da je bil s svojo družino kakor priklenjen k zemlji, ki jo je moral obdelovati. Kjer se je rodil, tam je moral tudi umreti; ni mu bilo možno spremeniti kraja ali oblastnika.

Toda obrtniški cehi so prinesli iz mest odrešilno gibanje tudi na deželo; napovedali so odkrito vojno krivičnim grofovskim predpravicom. Polagoma so tudi kmetje postali svobodni delavci, lastniki svoje grude. Največjo dobroto pa so kmetje prejeli s tem, da so padle one verige, ki so jih držale prikovane na enem mestu in ki so bile tem težje, kolikor manj krščanska je bila duša oblastnikova.

Prelom

Leto 1789. pomeni konec stanovskih organizacij. Francoska revolucija jih je pobrala, ne da bi jih s čim nadomestila. Pod pretvezo svobode so jih odpravili; saj so pod isto pretvezo storili toliko zločinov in bedastoč. Res, da so se cehi precej oddaljili od prvotnega programa, toda zato jih ni bilo treba uničiti, le pametne preosnove bi bilo treba. S padcem cehov je padla edina obramba delavskih razredov. Posledice so bile kmalu tu. Špekulacije delodajalcev niso imele nobene brzde več; delavec je bil osamljen in začelo se je izkoriščevanje, ki ga je dvig industrije še pospešil.

Ona svoboda dela, ki se je liberalizem z njo tako ponašal, se je spremenila v tako popolno prostost, da je delavec lahko umrl od lakote. Tak je bil položaj delavskih mas skozi dobršen del prešnjega naprednega stoletja.

“Delavski papež”

V tej stiski je bila Cerkev prva in edina, ki je slišala obupni delavčev klic na pomoč. Z zlatimi črkami beleži zgodovina ime delavskega papeža Leona XIII. Komaj je zasedel prestol svetega Petra, bilo je 20. februarja 1878., je že obrnil svoj pogled na zapuščeno delavsko množico. Par mesecev nato, 28. dec., ko jih je še malo mislilo na delavčev revščino in je bil socializem še v povojih, se oglašal papež s prvo socialno okrožnico “Quod apostolice muneris”, ki z njo povabi katoličane, naj se združijo v delavske organizacije.

15. maja 1891. izda Leon XIII. svojo najpomembnejšo encikliko “Rerum novarum”, ki jo je eden najslavnejših ekonomov svojega časa, Leroy Bealieu (Lerua Boljé), imenoval: Kristusov poljub siromakom. V njej obsoja papež liberalni kapitalizem, obsoja tudi socializem v gospodarskem, zlasti pa v moralnem oziru. Nato navaja sredstva, ki naj se z njimi reši delavsko vprašanje. Zlasti naglašajo potrebo po pravičnih mezdah, takšnih, ki bodo delavcu zadostovale za dostojno vzdrževanje. Nato se obrne h katoličanom vsega sveta in jih povabi, naj se zopet združijo v ceh ali korporacije, ki naj jih prilagodijo današnjim razmeram.

Papežev glas je bil uslišan. Krščanski sociologi so na Marxov proglas: “Proletarci vsega sveta, združite se!”, odgovorili z novim proglasom: “Proletarci vsega sveta, združite se v Kristusu!” Nastale so nove obrtniške organizacije, bela internacionala, krščanski sindikati... Delavčev položaj se je začel boljšati na vseh popriščih.

Leonov program so nadaljevali tudi njegovi nasled-

PRIDITE NA

ŠOLSKO PRIREDITEV

v NEDELJO 5. NOVEMBRA 1939 ob 4.30 uri
v Armenski dvorani ACEVEDO 1353.

Bogat SPORED:

- 1.—POZDRAV GOSTOM, Ada Gregorič.
- 2.—KMETJE, gibi s petjem, izvajajo najmanjši.
- 3.—KAR SEM V SOLI, deklamira Elena Mihelj.
- 4.—PLES, izvaja Irena Vidmar.
- 5.—DRAGO HOČE POSTATI DIMNIKAR, izvaja Anči Mozetič.
- 6.—MOJI MAMICI, Aleksander Lukman.
- 7.—RAJANJE ŠOLSKIH DEKLIC (Japonke).
- 8.—LOJZEK IN ZORKICA, Igrokaz v enem dejanju, izvajata Anči Mozetič in Helena Mihelj.
- 9.—SLAVJE PALČKOV IN CVETLIC V GOZDU, izvajajo najmanjši.
- 10.—NAŠE LJUBE MAME, KAKŠNE SO, izvaja Ida Pečenko.
- 11.—NEKAJ ZA DOBRO VOLJO IN SMEH, izvajajo šolske deklice.
- 12.—Otroška igra v treh dejanjih:

“Trnjulčica”

Vstopnina 1.50 in 1.— \$.

PAČ NE BO IZOSTAL NOBEN SLOVENEK!

niki: Pij X., Benedikt XV. in Pij XI.

15. maja 1931. je preteklo 40 let od Leonove enciklike. Tedanji slavno vladajoči papež je hotel na svečan način proslaviti to obletnico. Z vsega katoliškega sveta so se zbrale za ta dan na dvorišču sv. Damaza v Vatikanu ogromne delavske množice. Za to priliko je izšla tudi nova okrožnica “Quadragesimo anno”.

Le dve njeni misli poudarimo, ki pomenita velik korak naprej na poti ksocijalni pravičnosti. Že Leon XIII. je zahteval pravične mezde. Pij XI. gre še dalje; zahteva družinske mezde, take, ki naj zadostujejo delavcu za dostojno vzdrževanje njega in družine; čim številnejša je družina, tem večja bodi mezda. Toda povračilo za delavčev trud naj ne bo samo mezda; papež zahteva, da naj bodo delavci, in ne samo delodajalci, deležni tudi dobička, saj je glavni vzrok svetovne gospodarske krize nepravilna in krivična razdelitev bogastva.

Poslednja socialna okrožnica je iz l. 1937., naslovljena “Divini Redemptoris”. V njej je papež obsodil brezbožni komunizem, zopet pokazal na vzrok obupnega delavčevega stanja, na dolžnosti, ki jih imajo delodajalci do delavcev in delavci do delodajalcev. Ljubezen in pravičnost bosta rešili enega in drugega.

V Lateranski baziliki v Rimu je pokopan Leon XIII. Ob vznožju njegovega nagrobnega spomenika stoji delavec, ki v znak hvalečnosti dviga svoji mišičasti roki, s katerih padata kosa strgane verige. Da, Cerkev je v poslednjem času zopet zlomila okove suženjstva, v katerega je delavce uklenil kapitalizem.

Kako so torej nespametni in neosnovani očitki:

Kristus je sovražnik delavcev.

Cerkev podpira kapitaliste, da združeni izžemajo delavce.

Res je nasprotno:

Kristus — delavec, je delo odrešil!

Cerkev je skozi stoletja skrbno ščitila delavske pravice!

Kaj si torej dolžan Kristusu, delavec?

Brani ga z besedo in z zglednim življenjem, skušaj ga približati svojim tovarišem.

Tako boš v njih rešil Kristusa, svojega Rešenika.

NAFTA, KRI MODERNIH VOJNIH OPERACIJ

Mesečna strokovna revija "Metalurgija", ki jo izdaja Zveza jugosl. kovinske industrije, prinaša članek o proizvodnji surove nafte v svetu izpod peresa dr. inž. Gligorija Mundriža iz Belgrada. Članek je posebno v današnjih dneh zelo aktualen, zato ga prinašamo našim čitateljem v izvlečku:

Izkoriščanje vrelcev nafte se je pričelo leta 1857, in tega leta je znašala produkcija 275 ton, leta 1858 495 ton, 1859 leta 605 ton, leta 1860 pa skoči nenadno že na 69.000 ton. Od tedaj naprej produkcija stalno raste in doseže l. 1890 že 10 milijonov ton, leta 1900 20 milijonov, leta 1910 45 milijonov, leta 1920 pa 95 milijonov.

Po vojni je izkoriščanje vrelcev nafte v neugnanem tempu zavzelo ogromne razsežnosti, preteklo leto je znašala proizvodnja surove nafte 271 milijonov ton.

Da bomo razvideli, kako se ta številka razdeli med posamezne države na svetu, objavljamo še naslednji pregled (v tisočih ton) za leto 1938:

Združ. države so pridob. 166.800, Rusija s Sahalinom 29.400, Venezuela 25.500, Perzija 10.500, Bahrein 1.200, Holandska Indija 7.750, Romunija 6.600, Irak 4.400, Mehika 3.400, Kolumbija 2.900, Trinidad 2.500, Argentinijska 2.250, Perú 2.200, Britska Indija 1.420, Brunej in Saravak 970, Kanada 850, Nemčija z Avstrijo 600, Poljska 530, Japonska 367, Ekvador 307, Albanija 180, Egipt 170, Francija 78, Madžarska 28, ostale države in dežele 100 tisoč ton.

Amerika — prvi petrolejar sveta

Ako pogledamo razdelitev proizvodnje v letu 1938, za kar so na razpolago točne številke, vidimo, da je Severna Amerika deležna 64,52% na celokupni svetovni produkciji. Same Združene države pa sodelujejo v odnosu na svojo celino s 96,30%, v odnosu na ves svet pa z 62,13% svetovne produkcije.

Od ostalih dežel Severne Amerike ima veliko bodočnost na polju pridobivanja nafte Kanada, katere proizvodnja bo v letošnjem letu že presešla 1 milijon ton. Tudi produkcija Mehike je v stalnem porastu. Toda občutno se bo opazila razlastitev vrelcev, kajti organizacije, ki so prevzele izkoriščanje za tujimi družbami, se bodo težko obnesle.

V Evropi vodita Rusija in Romunija

V Evropi sta glavna producenta nafte Rusija in Romunija, ki dajeta skupno 96,91% celokupne evropske proizvodnje. Veliko bodočnost ima še Albanija, ki v precejšnji meri dopirinaša k preskrbovanju Italije s tem gorivom. Vsa surova nafta iz Albanije se čisti v italijanskih rafinerijah.

Azija, zlasti bližnji Vzhod, se zdi, da bo v bodočnosti glavna baza za preskrbovanje evropskih dežel s surovo nafto. Evropski kapital je tu udeležen z velikanskimi vsotami in prav zaradi tega sta zlasti Perzija in Irak v zadnjih letih močno dvignila svojo produkcijo nafte.

Avstralija kakor tudi Nova Gvineja sta prizorišči neumornega iskanja vrelcev nafte. Holandska Indija pa je že zavzela peto mesto v svetovni proizvodnji.

V Afriki pride kot producent nafte v poštev edino Egipt. V Maroku je proizvodnja neznatna, vendar živahno iščejo novih vrelcev.

Največji porast proizvodnje so v povojnih letih beležile po vrsti Azija, Evropa in Južna Amerika. Na teh celinah so bili najdeni novi vrelci, katerih ogromna kapaciteta zlasti v Aziji še ni ocenjena.

KULTURNA KRONIKA

8. okt. Prireditev Slovenskega lista. Kljub slabemu vremenu je bila lepo obiskana.

Isti dan je bil v grobnici Jugoslov. podpornega društva spomin za pokojnim kraljem Aleksandrom.

12. okt. se je v Rosariju vršila sveta birma. Nadvse lepe slovesnosti se je vdeležilo 250 Slovencev. Birmanih je bilo 75 naših otrok.

15. okt. v Villa Devoto lepo uspela šolska prireditev.

22. okt. Na Dock Sudu prireditev zagr. usmiljenk.

Isti dan skupna prireditev Ljud. odra in Cankarja.

ZOBJE TI NAGAJAJO?

Obrni se na našega prijatelja

Dr. ANDRES L. COPELLO

BRASIL 1057 v pondeljek, sredo in petek od 3—8 ure.
RODRIGUEZ PEÑA 594 v torek, četrtek in soboto od 2—8 ure.

POCENI IN SOLIDNO

EDINA SLOVENSKA GOSTILNA
NA AVELLANEDI
Dobre jedi — dobra pijača
dobra postrežba.

RESTAURANT INTERNACIONAL
KARL TERPLAN
Chacabuco 501, Avellaneda, P.C.S.

HOTEL IN RESTAVRACIJA

"PACIFICO"

ANTON BOJANOVIĆ

CHARCAS 767-9 Telef. 31-8783.
Modern hotel, zračne sobe, izvrstna
postrežba, hladna in gorka kopel.
Cena 3—5 \$ s penzionom.

Blizu Retira! V centru mesta!

FRANC KLAJNŠEK

v mestu Bs. Aires edini slovenski
konstruktor s firmo. Izdeluje načrte
in proračune za hiše in vse druge stav-
be, vodi vsa zidarska in stavbarska
dela, in daje firmo.
MARCOS SASTRE 4351
Bs. Aires. — U. T. 50—0277.
Villa Devoto

BOŽIČ IN NOVO LETO

Ne pozabite na vašo obitelj v starem kraju.

ZNANA BANKA, VAS STARI PRIJATELJ

Vam je na razpolago za dostavljenje Vašim hitro in točno denarno nakazilo brez kakih stroškov in s povratnim potrdilom prejemnika, s katerim se zamorete uveriti, da je bil Vaš nalog najhitreje in točno izvršen. Od tega je odvisno, da bo imela Vaša obitelj srečne praznike.

Jugoslovanski Oddelek

Banco Holandés Unido

PODRUŽNICA BUENOS AIRES

Centrala:
Bmé. MITRE 234
vogal 25 de Mayo.

Podružnica za Bs. Aires:
CORRIENTES 1900
vogal Rio Bamba.

Za Vaše prihranke v naši HRANILNICI plačamo obresti 4 krat letno.